

eduskunnan istunnoista. Viimeksi pidetystä täysistunnosta oli poissa useampia kuin ryhmän suostumuksella olivat lomas pyytäneet. Tässä suhteessa olisi saatava parannus aikaan, ja siinä olisi ryhmän taholtakin jotakin tehtävää.

Puheenjohtaja ja sihteeri selostivat Kivisalon lausunnon johdosta niitä päätöksiä, joita kurinpitokysymyksessä oli aikaisemmin tehty. Ne ovat varsin tiukkoja, kunhan ryhmän jäsenet vain pitävät kunnialla itse tekemiään päätöksiä. Puheenjohtajax huomautti myöskin siitä, että viimeksi juuri tässä kokouksessa oli valmistavan valiokunnan taholta esitetty toivomus, etteivät ryhmän jäsenet ilman pakoittavaa syytä olisi poissa eduskunnan istunnoista ja valiokunnista.

Keskustelussa useat puhujat, kuten Myllymäki, Lehikoinen ja Pärssinen kiinnittivät huomiota siihen seikkaan, että eduskunnan jäsenten keskuudessa vallitsevaa kurittomuutta ja laiminlyöntejä eduskunnan ulkopuolella myös suuresti liioitellaan. Eiväthän edustajain velvollisuudet rajoitu siihen, että ollaan mukana eduskunnan istunnoissa, niihin liittyy paljon muutakin. Toiminta puolueen hyväksi ja monenlaiset yhteiskunnalliset tehtävät kuuluvat myös kansanedustajan velvollisuuksiin ja niihin on joskus uhrattava aikaa eduskuntatyön aikanakin, siitä ei pääse. Olisi keskusteltava ryhmässä siitäkin, mitenkä saataisiin oikeampi käsitys edustajan tehtävistä enemmän vallitsevaksi. Senomalehdissä on asialle tehty huono palvelus maalaamalla edustajat mustemmiksi kuin he varmasti ovatkaan.

Kivisalo lausui, että hänkin on jo kirjoitellut piirilehtensä ryhmässä vallitsevasta kurittomuudesta ja aikoo kirjoitella edelleenkin, siksi kunnes huomaa parannusta tapahtuneen.

Puheenjohtaja Harvala huomautti, että ainakin ryhmän valmistava valiokunta on tarkasti harkiten ehdottanut lomapyyntöihin suostuttavaksi, milloin tärkeitä asioita on ollut eduskunnassa esillä on lomapyynnot evätty.

P ä ä t ö s. Asia päätettiin lähettää kokonaisuudessaan valmistavaan valiokuntaan esityksen tekemistä varten ryhmälle.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Kaarle Harvala
.....

Kuusi Leino
.....

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän kokouksesta lokakuun 10 p:ltä 1929. - Puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja K. Harvala ja sihteerinä E. Jokinen.

1 §. Nimenhuuto.

Toimitettiin nimenhuuto, jossa todettiin poissa oleviksi ryhmän jäsenet: Aattela, Ailio, Ampuja, Helo, Rantala, Sillanpää, Sirola ja Valta K.

Pyynnöstä myönnettiin läsnäolo-oikeus puolueen jäsenille Reino Virtaselle Helsingistä ja Y. Helenlukselle Raisiosta.

2 §. Lomapyynnot.

Valmistavan valiokunnan ehdotuksen mukaisesti annettiin suostumus siihen, että ryhmän jäsen Lepistö saa olla poissa eduskuntatyöstä lauantaina ja maanantaina lokakuun 12 - 14 p:nä järjestettävien vuoksi.

3 §. Ryhmän pöytäkirjantarkastajat.

Pöytäkirjantarkastajiksi kahden viikon ajaksi valittiin ryhmän jäsenet V. Komu ja J. Leino.

4 §. Rautatiehallituksen kirjanpit. lähetystö,

Otettiin vastaan ryhmän puheille pyrkivä rautatiehallituksessa työskentelevien kirjanpitäjien kaksihenkinen lähetystö,

joka jätti ryhmälle kirjallisen selonteon palkkausolojen järjestelystä rautatiehallituksessa, sekä toivomuksen, mikä koskee kirjanpitäjättärien palkkoja.

Kirjelmä päätettiin jättää valtionvarainvaliokunnan palkkakysymysjaoston jäsenille, sopivalla kohdalla huomioitettavaksi.

5 §. Eduskunnan ensi istunto.

Puheenjohtaja ilmoitti, että valmistava valiokunta on päättänyt kehoittaa kaikkia ryhmän jäseniä olemaan ehdottomasti saapuvilla lokakuun 11 p:nä pidettävässä eduskunnan istunnossa, jossa on ainoassa käsittelyssä yli vaalien äänestetty ehdotus Valtiopäiväjärjestyksen 6 §:n muuttamisesta, mikä koskee äänioikeusikärajan alentamista.

Samalla ilmoitti puheenjohtaja, että valmistava valiokunta on päättänyt velvoittaa ryhmän sihteerit pitämään jälleen tarkkaa kontrollia ryhmän jäsenten osanotosta eduskunnan istuntoihin ja niissä toimitettaviin äänestyksiin, kuten aikaisemmin tehdyt ryhmän päätökset edellyttävät.

6 §. Kysymys poliittisesta tilanteesta.

Aikaisemmin tehdyn päätöksen mukaisesti otettiin käsiteltäväksi kysymys yleisestä poliittisesta tilanteesta maassamme.

Kysymyksen alusti V. Voionmaa, kohdistuen alustukseensa huomiota pääasiassa hallituskysymykseen.

Alustaja huomautti aluksi, ettei se kysymys, josta nyt ajetaan keskustella, kuulu varsinaisesti niihin kysymyksiin, jotka juuri tällä hetkellä vaativat ratkaisua, mutta niistäkin asioista, jotka sisältyvät tämän kysymyksen puitteisiin on syytä keskustella ja tehdä se näin kaikessa rauhassa. Ilmoitti jättävänsä alustuksessaan kokonaan koskettelematta ulkopoliittiset seikat, koska ne tällä kertaa eivät vaadi erikoisempaa

huomiota osakseen. Sisäpoliittinenkaan tilanne ei ole mitenkään vaarallinen, mutta aivan rauhallinenkaan se ei ole. Oikeisto pyrkii ilmeisesti eräänlaiseen sortopolitiikkaan ja kommunistit toimivat myöskin omalla tahollaan hyvin voimakkaasti.

On siis syytä harkita mitä tehtäviä nykyinen aika asettaa sos.-dem. ryhmälle. Olemmeko eduskunnassa vain tehäksemme agitatsionia? Eikö puolueemme valistustyö kaikkine eri haaroinen ole siinä suhteessa tehokkaampaa. Toiseksi: työväenliikkeelle ei enää ole eduskunnallinen toiminta kaikki kaikessa. Ammatillinen liike, osuustoiminta y.m. edistävät osaltaan sangen tehokkaasti työväenluokan tarkoituseriä. Ja vielä: koko valtiollinen toiminta ei enää nykyään merkitse yhteiskuntaelämässä niin paljon kuin ennen. Tällaiset seikat on otettava huomioon määrittellessämme tehtäväämme. Ei ole syytä liioitella eduskunnallisen toiminnan merkitystä.

Sos.-dem. ryhmän tehtävänä on käyttää lainsäädäntövaltaa työväenluokan hyväksi. Käytännöllisten parannusten aikaansaaneminen eduskuntaryön kautta on meille tärkeämpää kuin saatteellisen puolen painostaminen kaikessa. Tärkeintä on se mitä saamme aikaan, eikä se kuinka jyrkinä esiinnyimme.

Suhtautumisemme hallituskysymykseen sitten. Siinä olemme omaksuneet hieman väärän käsityksen. Ei hallitukseen meno ole niin kovin merkitsevä asia puoleen eikä toiseen. Hallitus ei enää ole varsin tärkeä tekijä. Hallitushan asiallisesti on vain eräänlainen eduskunnan valiokunta. Hallituksella on vain se käytännöllinen etu, että sillä on asiain valmistelu-oikeus.

Milloin sos.-dem. puolueen on mentävä hallitukseen riippuu siitä, milloin sillä voidaan hyödyttää työväenluokan asiaa. Niitä puoluepäätöksiä, jotka ovat tästä asiasta voimassa, ja joita on noudatettava silloin kun on kysymys puolueen osanotosta hallituksen muodostamiseen, olisi kumminkin muutettava ja selvennettävä.

Alustaja tuli siihen lopputulokseen, että hallitukseen menoa koskeva puoluepäätös olisi saatava ajan vaatimusten mukaiseksi. Menettely sellaisissa tapauksissa, jolloinka puolueen osanotto hallitukseen näyttäisi työväenluokan kannalta katsoen hyödylliseltä, olisi saatava nykyistä joustavammaksi ja yksinkertaisemmaksi.

Aalto J.F. huomautti, että alustaja kosketteli varsin vähän kysymystä siitä mitenkä ryhmän nykyhetkellä olisi meneteltävä. Olisi kiinnitettävä vakavaa huomiota siihen, mihinkä porvarilliset ryhmät nykyään pyrkivät ja mitenkä sos.-dem. ryhmän on tähän suhtauduttava. Onhan nykyään esillä useita taantumuksellisia aloitteita ja porvarillisissa lehdissä käydään taistelua koko parlamentaarista järjestelmää vastaan. Tilanne näyttää vakavalta ja epäselvältä.

Kivisalo painosti aatteellisen ja agitatorisen puolen merkitystä eduskuntaryössä.

Ryömä lausui, ettei meillä ole syytä pyrkiä nykyistä hallitusta kaatamaan, koska hallituspuolan ratkaiseminen tuottaisi vain uusia vaikeuksia, mutta uudistusvaatimuksimme meidän on siitä huolimatta tarmokkaasti ajettava silläkin uhalla, että hallitus tekee jostakin asiasta kabinettikysymyksen.

Harvala oli sitä mieltä, että hallitusta ja sen tekoja on arvosteltava silläkin uhalla, että se kaatuu. - Hallitus kyllä mielellään näkisi tulevan tilanteen, jossa se vapautuisi tehtävästään, silläkin on epämieluisia asioita hoidettavanaan, kuten palkkakysymys ja muitakin. - Mitä sos.-dem. puolueen hallitukseen menoon tulee, niin siihen meidän velvollisuutemme olisi yksinään vastata tilanteen selvittämisestä.

Linna huomautti, että on todellakin syytä neuvotella siitä tavasta mitenkä nykyiseen hallitukseen on suhtauduttava. Arveli, että olisi aika ryhtyä hallitusta tiukemmin arvostelemaan.

Voionmaa piti selvänä, ettei nykyistä hallitusta ole ryhdyttävä keinotekoisesti kaatamaan, mutta sen ei myöskään ole sallittava sortovaltaisia toimenpiteitä jatkua. - Kommunismia vastaan voidaan taistella parhaiten siten, että saadaan aikaan parannuksia työväestön oloihin. Tosiparannusten aikaansaamiseksi kannattaisi mennä hallitukseenkin.

Bryggari piti tähänastista menettelytapaa suurin piirtein onnistuneena. Huomautti, että nykyinen hallitus on sellaisessa asemassa, että sen oma ryhmä voi sen kaataa virkamiesten palkkakysymyksen vuoksi.

Vilk kiinnitti huomiota alustajan mainitsemaan seikkaan, että hallitukseen menoa koskevaa puoluepäätöstä olisi muutettava siten, että päätös hallitukseen menosta voitaisiin tehdä ryhmässä ja

puolueneuvostossa yksinkertaisella ääntenenemmistöllä. Tällainen muutos ei liene tarpeen. Nykyinen 2/3 määräenemmistö on sopivin tällaisesta kysymyksestä päätettäessä. Muidenkin maiden sos.-dem. puolueetkin ovat ovat omaksuneet hallituskysymyksessä samanlaiset periaatteet kuin meilläkin on omaksuttu. Jos hallitukseen menosta jossakin tilanteessa katsotaan olevan työväenluokalle hyötyä, niin on hallitukseen mentävä, mutta nykyään voimassa oleva puoluepäätös kelvanee edelleen.

Kivisalo lausui, ettei nykyistä hallitusta ole pyrittävä kaatamaan ennen palkkakysymyksen ratkaisua. - Mitä kommunisteihin tulee, niin siitä hajeannuksesta, mikä heidän keskuudessaan nykyään vallitsee, ei sos.-dem. puolueelle liene suurta etua, joskin meidän on sitäkin käytettävä hyväksemme.

Aromaa huomautti, että joukkojen keskuudessa odotetaan sos.-dem. ryhmältä pontevampaa esiintymistä. Sos.-dem. hallituksesta ei nyt liene syytä erikoisemmin unelmoia.

Voionmaa lausui vielä, että hallitukseen menoa koskevaa puoluepäätöstä voitaisiin kyllä väljentää siten, että määräenemmistö ei tarvittaisi asian ratkaisemiseksi. Kyllä yksinkertainen enemmistö riittäisi, kun asiasta päättävät ryhmä ja puolueneuvosto yhdessä.

P ä ä t ö s . Päätettiin pitää keskustelu vastauksena kysymykseen.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Antti Harvala
.....
Puheenjohtaja.

Antti Voionmaa
.....
Sihteeri.

Tarkastettu 25/10 1929.

Ville Kari
.....

Johanni Leino
.....

Pöytäkirja Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän kokouksesta lokakuun 24 p:ltä 1929. - Puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja K. Harvala ja sihteerinä E. Jokinen.

1 §. Nimenhuuto.

Toimitetussa nimenhuudossa todettiin kokouksesta poissaoleviksi ryhmän jäsenet Aattela, Kivisalo, Ryömä, Siren ja Valjakka. - Pyyntöä myönnettiin läsnäolo-oikeus puolueen jäsenelle Tervoselle.

2 §. Lomapyynnot.

Valmistavan valiokunnan ehdotuksen mukaisesti päätettiin suostua ryhmän jäsenen Perhon pyyntöön saada vapautusta eduskunnan istunnosta lokakuun 29 p:nä oikeudenkäynnin takia, sekä Setälän pyyntöön saada vapautusta eduskuntatyöstä lokakuun 28 p:nä, kunnallisten asiain takia. - *Setälä perumattomasti myönnettiin matkansa.*

Samalla hyväksyttiin valmistavan valiokunnan ehdotus, ettei kunnallisten asiain takia tämän jälkeen enään ryhmän jäsenille lomaa myönnetä.

3 §. Kirjelmä.

Esitettiin ryhmälle saapunut Helsingin rakennustyöväen teollisuusneuvoston lähettämä kirjelmä, jossa kiinnitetään huomiota nykyään vallitsevaan työttömyystilanteeseen ja sen vaatimiin toimenpiteisiin. Kirjelmässä esitetyt toivomukset päätettiin ottaa huomioon sopivassa yhteydessä.

Samoin esitettiin Suomen Paperiteollisuustyöväen liiton kirjelmä, jossa kiinnitetään huomiota siihen, että hallituksella on mahdollisuus myöntää poikkeuksia 8-tunnin työaikalain ~~xx~~ määräyksistä ja toivotaan ryhmän myötävaikuttavan siihen, että tällaiset poikkeukset lopetettaisiin. - Tässäkin kirjelmässä esitetyt seikat päätettiin ottaa huomioon.

Kirjelmät liitetään pöytäkirjaan.

4 §. Virkamiesten palkkakysymys.

Otettiin käsiteltäväksi kysymys ryhmän suhtautumisesta virkamiesten palkkojen parantamista koskevaan hallituksen esitykseen.

Puheenjohtaja Harvala esitti valmistavan valiokunnan ehdotuksen, jonka mukaan ryhmän jäsenten valtionvarainvaliokunnassa olisi ehdotettava tehtäväksi hallituksen esitykseen sellaiset muutokset, että vuokraavustuksia varten varattaisiin 15 miljoonaa markkaa, jaettavaksi kalliimmilla paikkakunnilla niille perheellisille viran- ja toimenhaltijoille, joilla on elätettävänä alaikäisiä lapsia ja joidenka vaimolla ei ole itsenäistä tointa, sekä, että palkkojen tasoituksia varten otettaisiin 20 miljoonaa markkaa, josta myönnettäisiin koroituksia alempipalkkaisille.

Sventorjetski selosti asian käsitelyä valtionvarainvaliokunnassa. Huomautti sitten, että sos.-dem. ryhmä on ollut aina sillä kannalla, että alempipalkkaisten palkkoja on koroitettava. Nyt ovat alempipalkkaiset luopuneet ajamasta palkka-asiansa yhdessä isompipalkkaisten kanssa. Tämä velvoittaa ryhmää nyt todenteolla myös huolehtimaan heidän palkkojensa parantamisesta. On siis löydettävä palkkakysymykselle ratkaisu, joka tyydyttää alempipalkkaisia. Valmistavan valiokunnan esittämät muutosehdotukset hallituksen esitykseen on kannatettava. Mutta jos tapahtuu niin, ettei näitä muutosehdotuksia saada läpitse, onko silloin hyväksyttävä hallituksen esitys. Puhujan mielestä olisi hallituksen esitys hyväksyttävä, mutta ehdotettava siihen vielä lisättäväksi 10 miljoonaa markkaa nimenomaan pienipalkkaisia varten. Näin saataisiin tämä asia pois päiväjärjestyksestä.

Harvala ilmoitti, että valmistavan valiokunnan käsityksen mukaan ei ryhmän vielä tällä kerralla olisi päätettävä siitä, miten käsitellään, jos ryhmän taholta tehtävät muut ehdotukset eivät mene läpitse. Lakiehdotuksen lopullisesta kohtalosta voidaan päättää sitten kun asia tulee ratkaisevaan vaiheeseen.

Helö oli sitä mieltä, ettei nykyinen ajankohta ole sopiva palkankoroituksille. Eikä se enään ole niin kipeään tarpeeseenkaan. Rahan arvohan on nousemassa. Vuokrat ja elintarpeet laskevat. Se helpottaa virkamiesten asemaa. Vastien tulos on myös otettava huomioon silloin kun on puhe tästä palkkakysymyksestä. Ehdotetut palkankorotukset eivät koskisi myöskään valtion palveluksessa olevia

työläisiä, joita on varsin paljon. Oli sitä mieltä, että jos hallituksen esityksen hyväksyminen ei tuota myös työläisille jotain etua niin sitä ei ole hyväksyttävä. Ehdotti ryhmän päätettäväksi, että ellei sairausvakuutuslaia saada hyväksytyksi, on hallituksen esitys hylättävä.

Aalto J. E. ehdotti päätettäväksi, että vuokra-avustuksia myönnettäisiin ainostaan sellaisille virkamiehille, joidenka palkka on alle 60,000 markkaa.

Rantala ilmoitti vastustavansa hallituksen esityksen hyväksymistä. Ajankohta on sellainen, ettei mihinkään palkankorotuksiin voida suostua.

Huttunen oli sitä mieltä, että vuokra-avustuksia ei ole myönnettävä. Ehdotti päätettäväksi, että on varattava vain 20 miljoonaa markkaa, joka käytetään palkkojen koroituksiin kaikkein alempipalkkaisille virkailijoille, lukuunottaen kumminkaan virastoissa palvelevia konttoristeja, puhtaaskirjoittajia ja muita sellaisia.

Puittinen ehdotti päätettäväksi, että vuokraavustusprosentti eri palkkausluokissa olisi erilainen, siten että alempipalkkaisille myönnettäisiin vuokra-avustusta 4 prosenttia peruspalkasta, mutta ylempipalkkaisille vain 2 prosenttia.

Voionmaa lausui, että hallituksen esityksessä on siksi paljon oikeita näkökohtia ja siinä esitetty raha määrä siksi kohtuullinen, että siihen voi suhtautua myönteisesti. Oli sitä mieltä, että ikäläisiä varten olisi myös määräraha säilytettävä, niiden kautta tulisi jotain kaikille. Määrärahaa henkilökohtaisiin koroituksiin ei pitänyt tarpeellisena. Vastusti suuremman summan ehdottamista kuin hallitus on esittänyt, siinäkin tapauksessa vaikka ryhmän taholta tehtävät muut ehdotukset tulisivat hylätyiksi.

Viik ilmoitti olevansa Voionmaan kanssa yhtä mieltä siitä, että ryhmän on syytä suhtautua esitykseen myönteisesti. Tätä asiaa on käsiteltävä asiallisesti, sitä vaatii jo puolueen arvo. Mitä ajankohdan sopivaisuuteen tulee, niin on otettava myös huomioon se, että maamme taloudellinen tila on viimeksi kuluneiden vuosien aikana ollut poikkeuksellisen hyvä, nyt se tosin on huonompi, mutta ei vieläkään niin vaikea kuin se on ollut monessa muussa maassa. Jos tahdotaan pitää silmällä taktillisia seikkoja, niin on muistettava, että vain asiallinen taktiikka on kyllin arvokasta ja ajanoloon kestävä. Ei tahtonut puuttua asian käytännöllisiin yksityiskohtiin, oli vain kiinnittänyt huomiota periaatteelliseen puoleen.

Bryggari ilmoitti olevansa sitä mieltä, että hallituksen esitys on hylättävä. Ei sillä kumminkaan saataisi tätä asiaa pois päiväjärjestyksestä.

Ailio kannatti valmistavan valiokunnan ehdotusta. Kannatti myös Puittisen ehdotusta siinä suhteessa, että vuokra-avustusprosentti olisi liukuva, ei sentään tahtonut sellaisenaan yhtyä Puittisen esittämiin lukuihin.

Aalto J.F. tahtoi vielä painostaa sitä, että valmistavan valiokunnan esittämät muutosehdotukset eivät läpäise valtionvarainvaliokunnassa, silloin joudutaan sen kysymyksen eteen hyväksytäänkö vai hylätäänkö hallituksen esitys. Ja se olisi hylättävä.

Pärssinen oli sitä mieltä, että olisi pyrittävä sovitteluun asiassa muiden ryhmien kanssa. Jos sos.-dem. ryhmä tässä asiassa hyväksyy hallituksen esityksen, niin olisi sen ehdoksi pantava, että myös sairausvakuutuslaki tulee hyväksytyksi. Näin voitettaisiin tällä asialla jotakin myös työväenluokalle, ja silloin voitaisiin myös odottaa, että kansa hyväksyy ryhmän menettelyn virkamiesten palkka-asiaassakin.

P ä ä t ö s . Keskustelun päätyttyä toimitettiin useampia äänestyksiä eri ehdotusten välillä. Lopullisesti tuli valmistavan valiokunnan ehdotus kaikissa kohdin hyväksytyksi.

Ryhmä päätti siis, että hallituksen esitykseen ehdotetaan tehtäväksi sellaiset muutokset, että vuokra-avustuksia varten ehdotetaan myönnettäväksi 15 miljoonaa markkaa, jaettavaksi kalliimilla paikkakunnilla sellaisille perheellisille viran- ja toimenhaltijalle, joilla on elätettävänä ainakin yksi alaikäinen lapsi ja joidenka puolisolla ei ole itsenistä tointa, sekä, että palkkojen tasoituksiin ehdotetaan varattavaksi 20 miljoonaa markkaa, käytettäväksi alempipalkkaisten palkkojen koroituksiin.

Mitenkä ryhmä tulee suhtautumaan hallituksen esitykseen siinä tapauksessa, että edellä esitetyt muutosehdotukset tulevat hylätyiksi, siitä päätetään myöhemmin.

5 §. Kutomotuotteiden tullikysymys.

Sen johdosta, että maan kutomoteollisuus on viime aikoina joutunut vaikeaan asemaan kutomotuotteiden menekin vähenemisen takia, ja tämän vuoksi ryhtynyt supistamaan tuotantoaan, vähentämällä työvoimaa ja supistamalla useissa tapauksissa viikottaista

työaikaa, on ryhmän valmistava valiokunta, ammatillisten järjestöjen keskusliiton esityksestä, kiinnittänyt asiaan huomiota ja ottanut harkittavakseen mitenkä ryhmän olisi tähän asiaan suhtauduttava. Kutomoteollisuudenharjoittajain taholta on esitetty vaatimus, että tämän alan tuotteiden tullia olisi korotettava. Siihen ei ryhmä kumminkaan, valmistavan valiokunnan käsityksen mukaan voi suostua. Mutta katsoen siihen, että kutomotyöläisten asema voisi muodostua varsin vaikeaksi, jos tehtaast yhä enemmän alkaisivat vähentää työvoimaa, on valmistava valiokunta tullut siihen tulokseen, että kotimaista kutomoteollisuutta tämän vuoksi on jotenkin tuettava. Näinollen ehdotti valmistava valiokunta ryhmän päätettäväksi, että ryhmä tälläkin kertaa ajaa tiukasti elintarvetuotteiden alentamista, mutta ei vaadi tekstiilituotteiden tullia entisestään alennettavaksi, vaan voidaan ne toistaiseksi pysyttää ennallaan.

Valmistavan valiokunnan ehdotus hyväksyttiin.

6 §. Moottoriajoneuvoja koskeva laki.

Kun moottoriajoneuvoja koskeva laki on paraikaa esillä valtionvarain valiokunnassa otettiin käsiteltäväksi kysymys, mitenkä ryhmän jäsenten on asiaan suhtauduttava. Valmistava valiokunta ehdottaa, että laki hyväksyttäisiin edelleen muuttamatta, koska se on ollut voimassa vasta yhden vuoden, eikä siitä vielä ole ehditty saada sellaista kokemusta, mikä olisi tukena mahdollisille muutoksille.

Aalto J.F. ehdotti, että ryhmän taholta olisi ehdotettava lakiin sellainen muutos, että kaupunkien vuokra-autoilijat vapautettaisiin autoverosta.

Leino ehdotti, että asia lähetettäisiin takaisin valmistavaan valiokuntaan.

Puittinen huomautti, että asia on ryhmässä ratkaistava, jotenka sitä ei enään voida valmistavaan valiokuntaan lähettää. Kannatti valmistavan valiokunnan ehdotusta.

Helo kannatti Aallon ehdotusta.

P ä ä t ö s . Valmistavan valiokunnan ehdotus hyväksyttiin 19 äänellä, Aallon ehdotuksen saadessa 12 ääntä.

7 §. Sääntölaki.

Sen johdosta, että lakivaliokuntaan kuuluvat ryhmän jäsenet ovat sääntöä koskevan lain käsittelyssä yhtyneet ruotsalaisen ryhmän jäsenen Molinin laatimaan vastalauseeseen, jonka sisältö ei valmistavan valiokunnan käsityksen mukaan ole kaikissa kohdin sos.-dem. ryhmän aikaisemmin omaksuman kannan mukainen, ehdottaa valmistava valiokunta, että ryhmän jäsenille tässä asiassa annettaisiin vapaat kädet äänestää eduskunnassa harkintansa mukaan.

Kommu selitti niistä syistä, joidenka takia lakivaliokunnan sos.-dem. jäsenet ovat puheenaolevaan vastalauseeseen yhtyneet. Ei ole paikallaan, että hallitukselle annetaan valta ennakolta päättää katsooko se olevan syytä antaa luvan jonkun sääntöön perustamiseen, eikä myöskään se, että sisäministeri pääsisi määräämään sääntöön jäsenistä. Lakiehdotuksen 14 ja 18 §:n suhteen ainakin on syytä äänestää vastalauseen mukaisesti.

Valmistavan valiokunnan ehdotus hyväksyttiin.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

K. Harvala
.....
Puheenjohtaja.

E. Jokinen
.....
sihteeri.

Tarkastettu 23/10-29

Wille Komu. J. Lemm.

Pöytäkirja Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän kokouksesta marraskuun 7 p:ltä 1929. - Puheenjohtaja toimi K. Harvala ja sihteerinä E. Jokinen.

1 §. Nimenhuuto.

Toimitetussa nimenhuudossa todettiin kokouksesta poissa oleviksi ryhmän jäsenet Haverinen, Keto, Kivisalo, Kujala, Lehtikoinen, Pekkala, Ryömä, Sirola, Sventorzetski, Valjakka ja Voionmaa.

Pyynnöstä myönnettiin läsnäolo-oikeus kokouksessa puolueen jäsenelle H. Ahmalalle.

2 §. Lomapyynnot.

Esitettiin seuraavat lomapyynnot:

Halonen ilmoittaa haluavansa vapautusta eduskuntatyöstä kunnallisten asiain takia marraskuun 11 - 14 p:ksi. - Valmistava valiokunta ehdottaa, ettei kunnallisten asiain vuoksi enään lomapyyntöihin suostuttaisi. Pyyntöön ei annettu suostumusta.

Helo ilmoitti pyytävänsä vapautusta eduskunnan istunnosta marraskuun 12 p:nä, esiintyäkseen juhlanpilkasta syytetyn Konsta Joron asianajajana oikeudessa. - Pyyntöön suostuttiin.

3 §. Ryhmän pöytäkirjantarkastajat.

Pöytäkirjantarkastajiksi kahden viikon ajaksi valittiin ryhmän jäsenet Setälä ja Valta K.

4 §. Ryhmälle saapuneita kirjelmät.

Esitettiin seuraavat ryhmälle saapuneet kirjelmät:

Joutsenon pitäjässä toimiva Haukilahden työväenyhdistys anoo ryhmältä joko lainaa tai suoranaista avustusta valmistumaisil-

laan olevan talonsa kuntoonsaattamiseksi. - Valmistavan valiokunnan ehdotuksen mukaisesti, päätettiin lähettää yhdistykselle 500 markkaa suoranaista avustuksena. Summa maksetaan ryhmän varoista, mutta kannetaan sen korvaamiseksi ylimääräinen, 10 mk:n suuruinen vero ryhmän jäseniltä.

Suomen Kuljetustyöläisten Liiton osasto n:o 44 kiinnittää kirjelmässään ryhmän huomiota siihen, että kaupunkien vuokra-autoliijoilta kannetaan erikoinen autovero. - Kun ryhmä jo aikaisemmin on määritellyt kantansa moottoriajoneuvoja koskevan lain suhteen ei kirjelmän katsottu antavan aihetta enempään käsittelyyn.

Suomen Vankilapalvelijain Liitto toivoo kirjelmässään ryhmän myötävaikutusta siihen, että vanginvartijain työpäivät saataisiin 8-tuntiseksi. - Todettiin, että ryhmän jäsenet valtionvarain valiokunnassa ovatkin koettaneet vaikuttaa asian hyväksi.

Tampereen Sos.-dem. ammattiyhdistys ilmoittaa kirjelmässään, että Tampereella on yhdistyksen toimesta pidetty kutomotyöläisten yleinen kokous, joka on asettunut sille kannalle, ettei se pidä tekstiiliteollisuustuotteiden tullien korottamista tarpeellisenä, koska sen kautta ei prannettaisi kutomoteollisuuden työläisten asemaa.

5 §. Sairausvakuutuslaki.

Sen johdosta, että edellisessä eduskunnassa leppämään jätetty esitys sairausvakuutuslaiksi tulee lopulliseen käsittelyyn eduskunnassa marraskuun 8 p:nä, päätettiin, että jos laki tulee hylätyksi kuten näyttää ja kommunistit sen jälkeen esittävät ponsiehdotuksensa, niin äänestettävän kommunistien ponsiehdotusta samoin kuin kaikkia muitakin mahdollisesti esitettäviä ponsia vastaan. Sillä kun eduskunnalla nyt on tilaisuus hyväksyä sairausvakuutuslaki ja ellei sen enemmistö katso tarpeelliseksi sitä ~~xx~~ tehdä ~~xx~~ ~~xx~~, niin on aiheutonta mitään ponsiakaan asian johdosta hyväksyä.

6 §. Ryhmän työtoimikomitea.

Sen johdosta, että ryhmän aikaisemmin asettamalla työtoimikomitealla on ollut erinäisiä rahallisia menoja tehtäviensä takia, päätettiin valmistavan valiokunnan ehdotuksen mukaisesti,

että myönnettään työtoimikomitean käytettäväksi 1,000 markkaa ryhmälle tehtävien tilitystä vastaan.

7 §. Agitasionilaineiston kerääminen.

Valmistavan valiokunnan ehdotuksen mukaisesti päätettiin antaa jonkun ryhmän jäsenen tehtäväksi kerätä ja järjestää sopivaa agitasionilaineistoa, jota voidaan käyttää taistelussa kommunisteja ja porvarillisia puolueita vastaan. Valmistava valiokunta ehdottaa toimeen valittavaksi T. Bryggarin.

Bryggarin kieltäytyttyä ottamasta tehtävää vastaan, päätettiin siihen valita A. Valta.

8 §. Ida Vihurin rahasto.

Seppälä ilmoitti, että sos.-dem. naiset ovat panneet alulle ent. ryhmän jäsenen Ida Vihurin muistolle ja nimelle omistetun rahaston ja toivoi, että ryhmän jäsenet merkitsisivät jonkun erän siihen. Rahaston korot käytetään apurahoiksi työläisopiskelijoille.

9 §. Työturvallisuuslaki.

Ryhmän jäsen Aro teki muutamia muistutuksia sen kannan johdosta, jonka ryhmän jäsenet työväenasiaain valiokunnassa olivat omaksuneet työturvallisuuslakia koskevassa asiassa. Kun Aro ei ollut tehnyt asiasta esitystä ryhmän valmistavalle valiokunnalle ja kun hänen kantansa itse asian suhteenkin katsottiin vähemmän harkituksi, ei pidetty tarpeellisenä ottaa hänen esittämistään seikkoja lähemmin käsiteltäväksi.

Samoin ilmoitti Aro aikovansa tehdä suuressa valiokunnassa muutamia muutosehdotuksia lakiin, joka koskee kieltoa naisten käyttämisestä eräissä töissä. - Päätettiin lausua Aroille tämän johdosta toivomus, että hän neuvottelee ehdotuksistaan suuren valiokunnan valiokuntaryhmän kanssa.

10 §. Sairaustapaukset.

Puheenjohtaja ilmoitti, että ryhmän jäsen Hilma Valjakka on vakavasti sairastunut ja on siis pakotettu olemaan toistaiseksi pois eduskuntatyöstä.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Kaarlo Harvala

Puheenjohtaja.

E. Järvelin

Sihteeri.

Tarkastettu: 15/11 29.

Edvard Petäjä

Kalle Wulfa

Pöytäkirja Sosialidemokraat-

tisen Eduskuntaryhmän kokouksesta marraskuun 14 p:ltä 1929. - Puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja K. Harvala ja sihteerinä E. Jokinen.

1 §. Nimenhuuto.

Toimitetussa nimenhuudossa todettiin kokouksesta olevan pois ryhmän jäsenet Aattela, Halo, Keto, Myllymäki, Reinikainen, Sirola, Sventorzetski, Valjakka ja Voionmaa. - Pyynnöstä myönnettiin läsnäolo-oikeus puolueen jäsenille Niiraselle ja Ahmalalle.

2 §. Lomapyynnöt.

Valmistavan valiokunnan ehdotuksen mukaisesti päätettiin suostua Halosen pyyntöön saada loma marraskuun 16 - 18 p:nä, ottaakseen osaa kotikuntansa kunnallisten tilien tarkastukseen.

3 §. Kirjeimet.

Puheenjohtaja esitti Ruokolahden sos.-dem. Kunnallisjärjestön lähettämän kirjeimän, jossa esitetään toivomus, ettei ryhmä suostuisi korottamaan korkeampipalkkaisten valtion virkamiesten palkkoja.

4 §. Lähetystöt.

Otettiin vastaan ryhmän puheille pyrkivä alempipalkkaisten valtion virkailijoiden lähetystö, johon kuului 7 miestä. Lähetystön puolelta kiinnitettiin huomiota palkkakysymykseen. Alempipalkkaisten virkailijain palkkoihin olisi saatava korotuksia ja niihin odotetaan juuri sos.-dem. ryhmän kiinnittävän erikoista huomiota, koska alempipalkkaisissa on paljon sos.-dem. puolueen kannattajia. Alempipalkkaiset virkailijat ajavat nyt palkka-asiansa itsenäisesti, he ovat erossa ylempipalkkaisten pyrkimyksistä ja

suunnitelmista. He ajavat niiden virkailijain palkkojen korottamista, joidenka alkat ovat viidennestätoista palkkausluokasta alaspäin. Alempipalkkaisten puolesta on aikaisemmin jätetty kirjallinen esitys kaikille valtionvarain valiokunnan jäsenille. Valiokunta ei sitä kumminkaan ole sellaisenaan hyväksynyt. Kun niin ei ole käynyt, niin olisi toivottavaa, että saataisiin edes vähäisempiä korotuksia alempipalkkaisille.

Puheenjohtaja Harvala kiitti lähetystä sen antamista tiedoista, ja lausui, että sos.-dem. ryhmä on aina pitänyt silmällä alempipalkkaisten tarpeita, joskaan ryhmällä ei aina ole ollut tässä suhteessa riittävä kannatus eduskunnassa.

Tämän jälkeen otettiin vastaan 5-miehininen lähetys, joka edusti Uudenmaan rannikkoseudun kuntia, ja oli saapunut esittämään ryhmälle toivomuksen, että ryhmä myötävaikuttaisi varojen myöntämiseen maantien rakentamista varten Helsingistä Porvoon ja Lovisan kautta Itä-Suomeen. Lähetystön puolesta selostettiin laajasti puheenaolevaa maantiesuunnitelmaa ja esitettiin laskelmia sen aiheuttamista kustannuksista.

Puheenjohtaja Harvala lausui lähetystölle ryhmän puolesta kiitokset, ja ilmoitti, että ryhmä tulee kyllä kiinnittämään huomiota lähetystön esittämiin seikkoihin.

Vielä otettiin vastaan kutomoteollisuudenharjoittajain lähetys, johonka kuului viisi miestä. Lähetystön puolesta tehtiin selkoa siitä tilanteesta, joka nykyään vallitsee kutomoteollisuuden alalla. Tuotantoa on täytynyt supistaa ja työvaikeuksia senvuoksi vähentää, ja työaikaa rajoittaa. Kotimaisten tuotteiden menekkiä olisi saatava lisäyksi. Tämä tapahtuisi vähentämällä ulkomaisten tuotteiden käyttöä. Tähän päätäisiin korottamalla tullia. Kotimaisten tuotteiden hintoja ei silti tarvitsisi korottaa. Siltä antaisivat teollisuudenharjoittajat lupauksensa. Hallitus esittää kutomotuotteille n.s. tähtitullia, sitähän olisi kannatettava.

Puheenjohtaja Harvala kiitti lähetystä niistä tiedoista, joita se oli ryhmälle antanut. Samalla hän lausui, että sos.-dem. ryhmä vastustaa tärkeiden kulutustavarain tulleja, mutta tulee joka tapauksessa harkitsemaan vakavasti niitä seikkoja, joita lähetystön taholta oli esiin tuotu.

5 §. Virkamiesten palkka-asia.

Sen johdosta, että kysymys virkamiesten palkkojen korottamisesta tulee lähipäivinä esille suuressa valiokunnassa, otettiin jälleen käsiteltäväksi kysymys, miten ryhmän on suhtauduttava asiaa koskevaan hallituksen esitykseen. Valmistava valiokunta ehdottaa, että ryhmän jäsenten suuressa valiokunnassa on käsiteltävä lakiesityksen hylkäämisen puolesta, ellei lain 6 §:ää, joka koskee ikälisien myöntämistä, saada poistetuksi.

Pensas ehdotti päätettäväksi, että hallituksen esitys on joka tapauksessa kokonaan hylättävä.

Kivisalo lausui, että jos ikälisät saadaan jättämään pois, niin ne varat, jotka ovat tarkoitettut ikälisiin voitaisiin silloin käyttää alempipalkkaisten palkkojen parantamiseen.

Toimittaja Huotari tahtoi varoittaa ryhmän jäseniä tekemästä tästä asiasta liian nopeasti ja vähemmän harkiten päätystä. Kysymys on hyvin vakava. Eikö olisi parempi siirtää lopullista ratkaisua vielä tuonneemmaksi, siksi kun asia eduskunnassa tulee ratkaistavaksi vaiheeseen.

Hakkila oli myös sitä mieltä, että asiassa on meneteltävä mahdollisimman harkitusti. Lopullisen päätöksen tekeminen ei ole vielä tarpeellista. Suuressa valiokunnassa on ajettava vain sitä kantaa mikä sisältyy valtionvarain valiokunnan mietintöön liitettyyn vastalauseeseen. Ehdotti, että lopullinen päätös siitä miten suhtaudutaan hallituksen esitykseen tehtäisiin vasta sitten kun nähdään minkälaiseksi lakiesitys suuressa valiokunnassa muodostuu.

Lehtokoski kannatti Hakkilan tekemää ehdotusta.

Huttunen oli sitä mieltä, että ryhmän on tässä kokouksessa lopullisesti määrättävä kantansa, kannatti valmistavan valiokunnan ehdotusta.

Harvala lausui käsityksensä, ettei ryhmän nyt olisi hylättävä hallituksen esitystä, koska ryhmä siten ottaisi vastuulleen tämän vaikean asian hoitamisen. Se olisi nyt annettava maalaisliittolaisten tehdä. Suuressa valiokunnassa on ryhmän jäsenten vastustava lain kuudennen pykälän poistamista, mutta hylkäämisen puolesta ei ole syytä äänestää. Lopullisesti voi ryhmä ratkaista kantansa myöhemmin. Painosti vielä erikoisesti sitä seikkaa, että ky-

seessä olevasta hallituksen esityksestä on vastuussa maalaisliitto, eikä sos.-dem. ryhmä, jotenka ei ole viisasta sitä ehdottomasti vastustaa, kun virkamiesten palkka-asia kumminkin joka tapauksessa joudutaan ratkaisemaan.

Kun vielä oli käytetty joukko puheenvuoroja tehtiin asiasta päätös nimenhuutoäänestyksellä. Äänestyksessä sai Hakkinen tehdä ehdotus 24 ääntä ja valmistavan valiokunnan ehdotus 19 ääntä.

P ä ä t ö s . Ryhmä päätti, että ryhmän jäsenet suuressa valiokunnassa tulevat, ryhmän aikaisemmin tekemän päätöksen mukaisesti, vaatimaan lakiesityksen kuudennen pykälän poistamista ja muutenkin ajamaan sitä kantaa mikä sisältyy ryhmän jäsenten valtionvarain valiokunnan mietintöön liitettävään vastalauseeseen, mutta lopullisen päätöksensä hallituksen esityksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä tekee ryhmä vasta sen jälkeen kun nähdään minikäläisen muodon lakiesitys suuressa valiokunnassa on saanut.

6 §. Leimaverolaki.

Valmistavan valiokunnan ehdotuksen mukaisesti päätettiin, että ryhmän jäsenten leimaverolain käsittelyssä on kannatettava elokuvateatterien penkkiveron poistamista ja niiden lippuveron määräämistä 30 prosentiksi, sekä leimaveron alentamista yhdistysten tanssi-iltamista myöskin 30 prosentiksi.

7 §. Tuulaakimaksun määrääminen.

Otettiin käsiteltäväksi kysymys ryhmän suhtautumisesta hallituksen esitykseen tuulaakimaksun määräämisestä. Hallituksen esityksen mukaan tuulaakimaksu hyväksyttäisiin jälleen kahdeksi vuodeksi ja se määrättäisiin 2 prosentiksi. Valmistava valiokunta ehdottaa, että ryhmä asettuisi esityksen suhteen kokonaan hylkääville kansalle,

Lehtokoski ehdotti, että hallituksen esitys hyväksyttäisiin.

Asiasta käytettiin useampia puheenvuoroja, minkä jälkeen toimitettiin äänestys. Äänestyksessä annettiin valmistavan valiokunnan ehdotuksen puolesta 29 ääntä ja Lehtokosken ehdotuk-

sen puolesta 15 ääntä.

P ä ä t ö s . Ryhmä päätti siis valmistavan valiokunnan ehdotuksen mukaisesti, että hallituksen esitys tuulaakimaksun määräämisestä on hylättävä ja sanottu maksu kokonaan lakkautettava.

Eriävä mielipide. Lehtokoski ilmoitti pöytäkirjaan merkittäväksi, ettei hän voi äänestää ryhmän päätöksen mukaisesti eduskunnassa. Samanlaisen ilmoituksen tekivät myöskin Leino, Seppälä, Aalto A. ja Aaltonen, jotka ilmoittivat tulevansa äänestämään hallituksen esityksen puolesta.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Kari Oksanen
Puheenjohtaja.

Eino Jalonen
Sihteeri.

Tarkastettu 15/11 29.

Edward Setälä

Rolfi Wälte

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokrat-
tisen Eduskuntaryhmän kokouksesta marraskuun
21 p:ltä 1929. - Puheenjohtajana toimi ryhmän
puheenjohtaja K. Harvala ja sihteerinä E. Jo-
kinen.

1 §. Nimenhuuto.

Toimitetussa nimenhuudossa todettiin kokouksesta poissa
oleviksi ryhmän jäsenet Halonen, Keto, Kivisalo, Koivulahti- Leh-
to, Ryömä, Valjakka ja Åhlström.

Pyyntöä myönnettiin läsnäolo-oikeus puolueen jäsenille
A. Pohjanmaalle ja H. Ahmalalle.

2 §. Puolustusvalmiuden järjestely.

Sen johdosta, että kommunistisen eduskuntaryhmän taholta
on tehty ehdotus, että laki elinkeinonharjoittajain ja kunnallis-
ten viranomaisien avustamisvelvollisuudesta puolustusvalmiutta
järjestettäessä jätettäisiin lepäämään yli vaalien, otettiin kä-
siteltäväksi kysymys, miten ryhmän on suhtauduttava tähän ehdo-
tukseen.

Komu ehdotti, että ryhmä päättäisi yhtyä kannattamaan ehdo-
tusta lain lepäämään jättämisestä ja että äänestettäisiin sen puo-
lesta.

Perho kannatti Komun ehdotusta.

Bryggari ja Suokas pitivät lakia siksi vähäpätöisenä, ettei
sitä ole syytä äänestää yli vaalien, vaikkakin ryhmä vastustaa sen
hyväksymistä.

P ä ä t ö s . Toimitettiin äänestys, jolloinka 29 äänellä,
6 ääntä vastaan, päätettiin hyväksyä valmistavan valiokunnan ehdo-
tus, että lakiehdotusta ei ole äänestettävä yli vaalien.

3 §. Virkamiesten palkkakysymys.

Sen johdosta, että hallituksen esitys laiksi, joka tar-

koittaa valtion virkamiesten palkkojen korottamista, tulee eduskunnassa kolmanteen käsittelyyn marraskuun 26 p:nä, otettiin käsiteltäväksi kysymys, miten ryhmän on lopullisesti suhtauduttava tähän lakiesitykseen, onko se hyväksyttävä siinä muodossa jonka se tähänastisessa käsittelyssä on saanut, vaiko hylättävä. Valmistava valiokunta ehdottaa, että ryhmä päättäisi hyväksyä lakiehdotuksen.

Aalto, J.F. ehdotti, että ryhmä, vastoin valmistavan valiokunnan ehdotusta, päättäisi, että lakiesitys on hylättävä.

Helo vastusti myös hallituksen esityksen hyväksymistä, koska se ei tuottaisi paljoakaan hyötyä pienipalkkaisille. Painosti sitä seikkaa, että alempipalkkaiset valtion virkailijat useissa tapauksissa saavat palvella pitkät ajat ylimääräisinä, jota aikaa he eivät saa lukea virkavuosiin. Ehdotti, että kehoitettaisiin hallitusta antamaan esityksen siitä, että ylimääräisinä palvelevat alempipalkkaiset valtion virkailijat saisivat lukea virkavuosiin sen ajan, jonka he ovat olleet toimesta ylimääräisenä.

Perho, Aattela, Leino, Rantala, Leisti ja Linna puhuivat kaikki hallituksen esityksen hyväksymistä vastaan. Useimmat puhujista olivat sitä mieltä, että ryhmällä ei ole oikeutta suostua virkamiesten palkkojen korotuksiin, koska suuret valitsijajoukot ovat tässä asiassa toisella kannalla. Samalla he vetosivat myöskin siihen, että maassa vallitsee pörssin taloudellinen ahinkotila, työttömyys lisääntyy ja palkat alenevat. Kun työlläiset ja pienviljelijät kärsivät huonon ajan seurauksista, niin ei virkamiehillekään voi palkkoja lisätä.

Sventorjetski tahtoi panna merkille sen seikan, että näin monet ryhmän jäsenistä ovat yksimielisesti puhuneet hallituksen esityksen hyväksymistä vastaan. Oli myöskin samalla kannalla. Virkamiesten palkkaolot ovat järjestelyn tarpeessa, mutta meidän asiamme on huolehtia alempipalkkaisten eduista. Jos hyväksytään lakiesitys siinä muodossa kuin se nyt on, niin alempipalkkaiset eivät siitä hyödy. Senvuoksi sitä on vastustettava.

Voionmaa lausui, että tätä asiaa on ryhmässä katseltu liian taktilliselta kannalta. Tämä on kumminkin asia, jota on käsiteltävä asiallisesti. Se on kyllä totta, että tämä hallituksen esitys ei virkamiehet itsekkään hyväksy, ei alempipalkkai-

set enempää kuin ylemmätkään, he toivovat kaikki enempää. Mutta meidän otettava huomioon, että tässä on kysymyksessä enenkaikkea valtion etu. Sitä meidän on pidettävä silmällä. Valtionhan tarvitsee sekä alempia että ylempiä virkamiehiä. Ja meidän olemme tähän asti suhtautuneet hallituksen esitykseen myönteisesti. Jos me emme saaneet laista pois ikälisiä koskevaa kohtaa, niin sen ei nyt pitäisi vaikuttaa asiaan. Mitä siihen tulee, että useissa tapauksissa työlläisillä on huonot palkat, niin pitääkö valtion kohdella palvelijoitaan huonosti senvuoksi, että yksityiset työnantajat niin tekevät. Ei ole oikein jos kokonainen kansa kohtelee huonosti niitä, jotka ovat sen palveluksessa. Jos me taas pelkäämme sitä, että menetämme työlläisjoukon kannatuksen hyväksyessämme hallituksen esityksen, niin sillä meillä on monen muunkin asian yhteydessä peloiteltu, mutta puolueemme ei ole niistä kärsinyt. Edustaja ei sitä paitsi aina ja kaikessa voi kirjaimellisesti noudattaa valitsijainsa tahtoa sellaisenaan, kunhan hän vain toimii heidän parhaakseen. Kun maalaisliittolainen hallitus nyt tarjoutuu ottamaan vastuun virkamiesten palkkaolosten järjestelystä, niin annettakoon se sen kannettavaksi. Sillä varmaa on, että tämä asia vaatii järjestelyä, se voi vain tulla kalliimmaksi, jos se nyt lykätään.

Harvala lausui, että hän tahtoo ilmoittaa kantansa, jotta se tulisi pöytäkirjaan merkityksi, siitä varalta että hallituksen esitys tulisi hylätyksi. Se on totta, että hallituksen esityksen hyväksymistä ei toivota. Virkamiehet toivovat sen hylkäämistä ja maaseudun vähävaraisen väestön keskuudessa ollaan myös lakiesityksen hyväksymistä vastaan, kuten täällä on sanottu. Mutta sitenkin on asia niin, että jos hallituksen esitys nyt hylätään, niin on tämä asia jälleen meidän edessämme myöhemmin, ja todennäköistä on, että silloin joudutaan myöntämään tähän tarkoitukseen enemmän varoja, tahdotaanko tai ei. Valtion on pakko aina silloin tällöin järjestellä näitä palkka-asioita, siitä ei päästä. Mitä nyt kyseessä olevaan rahamäärään tulee, niin se ei ole suuri. Ja tämä kysymys on ennenkaikkea myös poliittinen asia, ja sellaisenaan sitä on käsiteltävä. Maalaisliittolainen hallitus on ottanut tämän palkka-asian järjestääkseen, se on tehnyt puheenaolevan esityksen, ja maalaisliitto kantaa siitä vastuun. Meidän asemamme nyt on paljon helpompi, me olemme vain tämän toiminnan hyväksy-

jinä. Meidän on ⁿⁱⁱⁿ viisainta hyväksyä hallituksen esitys. Kannatti valmistavan valiokunnan ehdotusta.

Aro ilmoitti myös olevansa valmistavan valiokunnan ehdotuksen kannalla.

Reinikainen vastusti hallituksen esityksen hyväksymistä. Katsoi, että koska alempipalkkaisten virkailijain järjestö vastustaa lakiesitystä, eikä pidä sitä tyydyttävänä, niin ei ryhmän kukaan ole syytä sitä hyväksyä.

Valta K. ja Suokas ilmoittivat olevansa lakiesityksen hyväksymistä vastaan.

Alto huomautti, että hallituksen esityksen mukaan sitenkin tulisivat hyötymään etupäässä alempi- ja keskipalkkaiset, eikä ylemmät virkamiehet. On otettava myöskin huomioon kansanvallan suhde virkamiehistöön. Kylmäkiskoinen suhtautuminen virkamiesten pyrkimyksiin, karkoittaa ne yhä kauemmas vasemmistosta ja tekee heistä kansanvallan vastustajia. Painosti myöskin sitä selkoa, että lakiesityksen hylkäämisellä vapautetaan maalaisliitto vastuusta hoitaa tämä asia.

Sventorzetski puolusteli edelleen kantaansa. Hänen mielestään lakiesityksen hylkäämisessä ei ole mitään peloittavaa. Se päinvastoin olisi peloittava, jos se olisi hyväksyttävä. On otettava huomioon vaalien tulos, ja alempipalkkaisten virkamiesten kielteinen kanta lain suhteen.

Aalto J.F. huomautti, että jos ryhmä nyt päättää hyväksyä hallituksen esityksen, merkitsee se sitä, että yhä useammat maalaisliittolaiset äänestävät eduskunnassa esitystä vastaan, mutta jos sos.-dem. ryhmä tekee kielteisen päätöksen pakoittaa se maalaisliiton ryhmän tiukemmin pysymään hallituksensa takana, ja tämäkin on huomioonotettava näkökohta.

Lehtokoski puolusti valmistavan valiokunnan ehdotusta. Lakiesitys ei ole tyydyttävä, mutta emmehän me mitakaan lakeja saa sellaisina kuin tahtoisimme ja kumminkin olemme mukana niissä hyväksymässä. Jos hyväksytään nyt hallituksen esitys saadaan tämä vaikea kysymys ainakin osalta pois päiväjärjestyksestä.

Huttunen kannatti Aallon ehdotusta, että hallituksen esitys hylättäisiin. Katsoi, että lakiesitys on nyt sellainen, että

se suosii suuripalkkaisia.

Tämän jälkeen suoritettiin nimenhuutoäänestys, jossa valmistavan valiokunnan ehdotus, että hallituksen esitys olisi hyväksyttävä, sai 16 ääntä, ja J.F. Aallon ehdotus, että se on hylättävä sai 33 ääntä.

P ä ä t ö s . Ryhmä päätti siis, että hallituksen esitys laiksi valtion viran- ja toimenhaltijain palkkauksen perusteista on hylättävä.

E r i ä v ä m i e l i p i d e . Puheenjohtaja Harvala ilmoitti, että hän ei voi hyväksyä nyt tentyä päätöstä ja pidättää itselleen oikeuden menetellä asiasta eduskunnassa äänestettäessä harkintansa mukaan, joskaan hän ei tule puhumaan ryhmän päätöksen vastaisesti.

Samalla ehdotti puheenjohtaja Harvala, että ryhmä päättäisi myöskin, että lakiesityksen edellyttämä määräraha on budjetista poistettava, koska tällainen päätös on johdonmukainen tulos edellä tehdystä päätöksestä.

Kun asiasta oli käytetty muutamia puheenvuoroja, päätettiin, ettei kysymystä puheenjohtajan mainitsemasta määrärahasta ole syytä tällä kertaa käsitellä.

H e l o n p o n s i e h d o t u s . Helon ehdottama ponsi, että eduskunta kehoittaisi hallitusta antamaan esityksen siitä että ylimääräisinä palvelevat alempipalkkaiset valtion virkailijat saisivat lukea virkavuosiksi sen ajan, jonka he ovat olleet toimissaan ylimääräisenä, hyväksyttiin yksimielisesti.

4 §. Parikkalan miesten kirjelmä.

Puheenjohtaja esitti ryhmälle saapunen Parikkalan ja Simpeleen maanviljelijöiden lähettämän kirjelmän, jossa kiinnitetään huomiota korkean korkokannan alentamiseen ja muihinkin ahtaasta ajasta aiheutuviin toimenpiteisiin. - Kirjelmä päätettiin liittää pöytäkirjaan.

5 §. Asemakaavalaki.

Laki- ja talousvaliokunnan puheenjohtaja Linnar ilmoitti, että sanotussa valiokunnassa on paraikaa käsiteltävänä ehdotus

uudeksi asemakaavalaiksi. Kun laki on varsin tärkeä ja koskee lähieisesti vähävaraista väestöäkin, niin olisi puhujan mielestä siitä ryhmässä keskusteltava, jotta ryhmän jäsenet valiokunnassa voisivat ottaa kyllin kestävästi kannan.

Puheenjohtaja Harvala ehdotti, että koska kysymys tulee ryhmään näin yhtäkkiä ilman perusteellisempaa valmistelua asia lähetettäisiin valmistavaan valiokuntaan, joka sen alustavasti käsittelee ja tekee sitten ryhmälle mahdollisesti tarpeelliseksi havaitsemansa ehdotukset.

Puheenjohtajan ehdotus hyväksyttiin.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Kari Harvala
Puheenjohtaja.

Eino Jalonen
Sihteeri.

82
Tarkastettu /11 29.

Edward Setälä

Kalle Wälä

Pöytäkirja Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän kokouksesta 28 p:nä marraskuuta 1929. - Puheenjohtajana toimi ryhmän toinen puheenjohtaja J.F. Aalto ja sihteerinä E. Jokinen.

1 §. Nimenhuuto.

Toimitetussa nimenhuudossa todettiin kokouksesta poissa oleviksi ryhmän jäsenet Hakila, Helo, Keto, Paasivuori, Pekkala, Sirola, Svantorzetski ja Valta K.

2 §. Lomapyynnöt.

Valmistavan valiokunnan ehdotuksen mukaisesti suostuttiin seuraaviin lomapyyntöihin:

Halonen on poissa eduskunnan istunnosta joulukuun 2 p:nä kunnanvaltuuston kokouksen vuoksi. - Volonmaa voi matkustaa Työväen Sivistysliiton toimeenpanemille kursseille Pohjanmaalle marraskuun 30 p:nä, jos hän sen itse sopivaksi harkitsee. - Lehtokoski ottaa osaa hautajaistilaisuuteen perjantaina marraskuun 29 p:nä ja on senvuoksi osittain poissa saman päivän istunnosta, samoin Aalto A. samasta syystä.

3 §. Poistuminen eduskunnan istunnoista.

Sen johdosta, että eräät ryhmän jäsenet ovat poistuneet kesken eduskunnan istunnoista sillä perusteella, että jotkut porvarilliset edustajatkin ovat niin tehneet, ilmoitti puheenjohtaja valmistavan valiokunnan puolesta, että tuollaisten n.s. lehmäkauppojen tekeminen ja niiden perusteella istunnoista poistuminen ei valmistavan valiokunnan mielestä ole ryhmän jäsenille sopivas, joten ka sellaisten sopimusten tekeminen on lopetettava.

4 §. Lähetystöjä.

Otettiin vastaan ryhmän puolelta pyrkivä, Suomen kaupunkien

edustajain yhteisen neuvottelutilaisuuden valitsema viisimiehin-
nen lähetystö, joka oli saanut tehtäväkseen esittää ryhmälle
kaupunkikuntien toivomukset tuulaakimaksun määräämistä koske-
vassa asiassa. - Lähetystön puolesta puhui Kotkan rahatoimikama-
rin sihteeri R. Lindgren, tehden selkoa siitä, mitä tuulaakimaksu
kaupungeille merkitsee ja mitä haittoja sen poistaminen näin yht-
äkkiä aiheuttaisi. Lähetystö, jonka puolesta jätettiin ryhmälle
asiasta myöskin laaja kirjallinen lausunto, toivoi, että tuula-
kimaksu säilytettäisiin ennallaan.

Kokouksen puheenjohtaja J.F. Aalto kiitti lähetystöä sen
esittämistä tiedoista ja lausui, että ryhmän jäsenet tulevat va-
kavasti harkitsemaan niitä seikkoja, joihinka lähetystön taholta
on kiinnitetty huomiota.

Tämän jälkeen otettiin vielä vastaan ryhmän puheille pyr-
kivä Salon raakasokeritehtaan työmiesten ja sokerijuurikasta vil-
jelevien pienviljelijäin lähettämä lähetystö, johonka kuului niin-
ikkään viisi miestä ja joka esitti toivomuksenaan, että ryhmän ta-
holta myötävaikutettaisiin siihen, ettei sokerijuurikkaan vilje-
lijöille maksettuja viljelyspalkkioita vielä lopetettaisi, vaan
että niitä ensi vuonnakin jatkettaisiin ja että valtion talousar-
vloon otettaisiin sitä tarkoitusta varten viisi miljoonaa markkaa,
kuten hallitus oli ehdottanut.

Puheenjohtaja Aalto lausui ryhmän puolesta lähetystölle kii-
tokset ja ilmoitti, että ryhmän jäsenet tulevat vakavasti harkit-
semaan asiaa.

5 §. Kirjelmät.

Esitettiin Satakunnan maataloustuottajain, Suomen Autoilija-
liiton, Känkosken työväenyhdistyksen, Uukuniemen kuluttajain ko-
kouksen ja Salolaisen N. Suomisen kirjelmät, jotka kaikki päätet-
tiin liittää ryhmän pöytäkirjaan, kuten valmistava valiokunta oli
ehdottanut.

6 §. Virkamiesten palkankorotusmääräraha.

Valmistavan valiokunnan ehdotuksen mukaisesti päätettiin

asettaa kolmimiehininen jaosto valmistelevaan kysymystä ja tekemään
ryhmälle ehdotuksen siitä mitenkä ryhmän on suhtauduttava virka-
miesten palkkojen tasoituksia varten esitetyn määrärahan myöntämi-
seen silloin kun se tulee esille budjetikäsittelyssä.

Valmistava valiokunta ehdottaa jaostoon valittavaksi Harva-
lan, J.F. Aallon ja Ryömän.

Harvala ehdotti, että jaostoon valittaisiin Sventorzetski
ja että hänet vapautettaisiin ehdokkuudesta. Samalla puhuja ehdot-
ti myöskin, että ellei asiaa syystä tai toisesta ehdittäisi saada
ryhmän käsiteltäväksi, olisi valmistavalle valiokunnalle annettava
oikeus päättää ryhmän suhtautumisesta asiaan.

Harvalan ehdotus hyväksyttiin.

P ä ä t ö s . Kysymystä, ryhmän suhtautumisesta määrärahan
myöntämiseen virkamiesten palkkojen tasoiuksiin, valmistamaan va-
littiin siis jaosto johonka tulivat Aalto J.F., Sventorzetski ja
Ryömä.

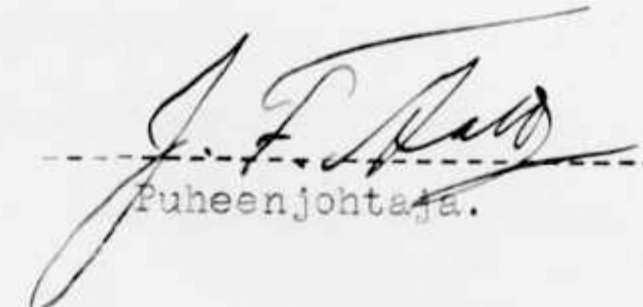
Jaoston tekemä ehdotus esitetään ryhmän käsiteltäväksi,
mutta jos kysymys muodostuu siksi kiireelliseksi, ettei ryhmä eh-
dittä saada koolle on valmistavalla valiokunnalla oikeus päättää
ryhmän suhtautumisesta asiaan.

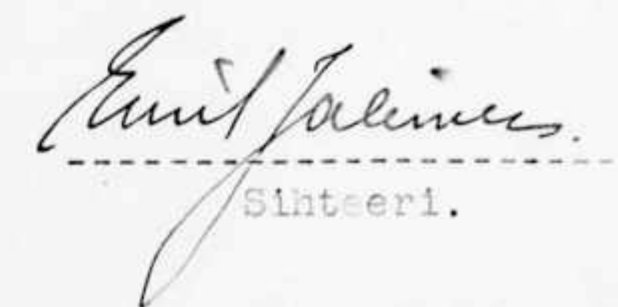
7 §. Eräs kinnestys suuressa valiokunnassa.

Bryggari kiinnitti ryhmän huomiota siihen "Työväenjärjestö-
jen Tiedonantajassa" olleeseen uutiseen, että eräs sos.-dem. ryh-
män jäsen suuressa valiokunnassa oli kinnestänyt sokeritullin ko-
roituksien puolesta. Puhuja halusi selvitystä tapaukseen.

Kivisalo ilmoitti tämän johdosta, että asian yhteydessä on
ollut puhe kinnestä. Tapaus oli pieni erehdys kinnestyksessä, jom-
poisia valiokunnassa on sattunut muitakin, eikä sen kautta mitään
menetetty. Lupasi antaa selvityksen julkisuudessa.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Puheenjohtaja.

Sihteeri.

P ö y t ä k i r j a Sos-dem. Eduskunta-
ryhmän kokouksesta joulukuun 3 päivänä 1929. Pu-
heenjohtajana toimi K. Harvala, pöytäkirjan laati
A. Valta.

Edellämainittujen lisäksi olivat saapuvilla
oheellisessa listassa merkityt ryhmän jäsenet.

1 §. Lapuan tapahtumia koskeva välikysymys.

Puheenjohtaja ilmoitti, että hallituksen vastaus Lapuan
tapahtumia viime marraskuun 23 - 25 p:ltä koskevan kommunistien
välikysymyksen johdosta annetaan eduskunnan tämänpäiväisessä istun-
nossa ja että ryhmän niinmuodoin olisi määrättävä kantansa mainit-
tuun välikysymykseen sekä päiväjärjestykseen siirtymiseen nähden.
Samalla puheenjohtaja selosti hallituksen vastauksen sisältöä sel-
laisena kuin hän oli siihen saanut ennakolta tutustua sekä esitti
valmistavan valiokunnan asiaa koskevat ehdotukset.

Asian johdosta virinneessä keskustelussa lausui

Puittinen hyväksyvänsä täydellisesti valmistavan valiokun-
nan ehdotukset.

Sventorzetski: Valmistavan valiokunnan suunnitelma on hy-
vä, mutta on otettava huomioon hallituksen vastauksen lopullinen si-
sältö ja sen mukaan ~~muokattava~~^{ta} määriteltävä ryhmän kanta.

Hakkila: Hallituksen asema on verrattain heikko kuten maa-
laisliiton erinäisten piirikokousten päätökset ja maalaisliiton
eduskuntaryhmän rikkinäisyys osoittaa. Siksi on nyt hallitusta tuet-
tava demokratian vakiinnuttamiseksi ja suojaamiseksi.

Aromaa: Hyväksyi v-v:n ehdotukset. On otettava täysin sel-
vä kanta kommunisteihin ja näiden provokatooriseen toimintaan nähden.

Ampuja: Kansalaiskokouksissa on tehty päätöksiä, jotka mui-
den tekeminä olisivat syytteeseen pantavia. Nämä on ryhmän taholta
tuomittava. Olisi tehtävä ryhmän oma pönsiehdotus, jossa vaaditaan
toimenpiteitä myös oikeiston omavaltaisuuksia vastaan.

Harvala: Täydensi kokouksen alussa antamaansa selostusta
hallituksen vastauksen sisällöstä. Huomautti, että hallitus tässä ky-
symyksessä ei hyväksyne lievääkään pontta, joten olisi kannatettava
yksinkertaiseen päiväjärjestykseen siirtymistä.

Komu: Valmistava valiokunta olisi oikeutettava kokoontumaan välikysymyksen käsittelyn kestäessä uudelleen harkitsemaan suhtautumista asiaan, mikäli tarve vaatii. Hyväksyi v-v:n ehdotukset.

Kivisalo: Ryhmän puhujien olisi koetettava saada puhevuoro keskustelun loppupuolella mahdoll. väitteiden kumoamiseksi. Unapakiellon johdosta ei ole syytä hallitusta moittia.

Huttunen: Hyväksyi valiokunnan ehdotukset. Mikäli tilanne vaatii, on valiokunnan uudelleen kokoonnuttava harkitsemaan.

Lepistö: Esitti joukon sitaatteja ja selostuksia Lapuan kansalaiskokouksessa käydystä keskustelusta. Piti tilannetta varsin vakavana ja uhkaavana.

Pärssinen: Hyväksyi valiokunnan ehdotukset Komun lisäyksellä. Ryhmän taholta annettavissa lausunnoissa tulee selvästi ja voimakkaasti esiintuoda kommunistien koko provokatoorinen politiikka ja turmiollisuus työväenluokalle.

Tolonen: Hyväksyi ehdotukset. Jos uutta harkintaa tarvitaan olisi se tehtävä v-v:n ja ryhmän jäsenten keskeisessä neuvottelussa.

Aalto, J.F.: Fascismivaaran välttämiseksi ja parlamentarismien säilyttämisen vuoksi ei hallitusta ole kaadettava tähän kysymykseen. Minkäänlaisen ponsiehdotuksen esittäminen on varsin arka ja arveluttava.

Aalto, A.: Tilanne on vakava. Sosialidemokraattien politiikasta riippuu nyt, vedämmekö oikeiston kiihoitetun vihan myös sosialidemokratiaa vastaan. Selvä kanta otettava kommunistien suhteen.

Haverinen: Työväenluokan puolustamiseksi on kommunisteille sanottava suoraan ja ankarasti. Kommunistit ovat hännämisellään vaarantaneet asemansa.

Kivisalo: Mitkään ponnet eivät ole tarpeen. Vakavat työläiset eivät jaksa ymmärtää aikaisempaa suhdettamme kommunisteihin. Työläiset odottavat suhtauduttavan kuin "epärehellisiin vihollisiin".

Myllymäki: Hyväksyi valiokunnan ehdotukset. Nyt on helpos- ti syntymässä aseellinen liike demokratiaa vastaan. Tämä samoin kuin kommunistien toiminta on erittäin ankarasti tuomittava. Pyysi oikeut- ta saada puolestaan vastata, jos eduskunnassa hyökätään häntä vastaan hänen aikaisemman punaisia paitoja koskevan lausuntonsa johdosta.

Viik: Keskustelussa on lausuttava, että fascismin nostatta- jana kommunistien toiminta on välillisesti vaarana demokratialle.

Valta, K.: Hallitusta ei tähän kysymykseen ole kaadettava. Olemme vakavan tilanteen edessä. Puolueemme taholta on liian kauan suopesti suhtauduttu kommunisteihin, nyt se on lopetettava.

Bryggari: Hallituksen kannanotto vastauksessa on suosiolinen taantumuksellisten pyrkimyksille. Vastauksessa alleviivataan kansalaisvapauksien rajoittamisen tarpeellisuutta. Tämä tuntuu vaikealta hyväksyä. Tilanteen huomioonottaen on kuitenkin hyväksyttävä valiokunnan ehdotukset. Kommunistit vastatkoot nyt teoistaan. Keskus- telussa on korostettava, että molempipuoliset väkivaltayritykset on Suomen kansa tekävä tyhjäksi.

Setälä: Selosti tilannetta ja mielialoja Pohjanmaalla. Kiih- tyneet joukot voivat aikaansaada sekasorron. Ryhmän määrättävä kan- tansa kommunisteihin riittävän selvästi.

P ä ä t ö s: Ryhmän taholta lausutaan, että sos-dem. ryh- mä ei hyväksy kommunistien provosoivaa toimintaa eikä myöskään toi- saalta ilmeneviä omavaltaisia vastatoimenpiteitä ja näillä perusteil- la kannattaa yksinkertaiseen päiväjärjestykseen siirtymistä samalla kun ryhmä kannattaa laillisen järjestyksen säilyttämistä tarkoitta- via hallituksen toimenpiteitä.

Ryhmän kannan välikysymyskeskustelussa esittävät Harvala, Hakila, Aalto, J.F ja Sventorzetski.

17 Eänellä 15 vastaan myönnettiin myöskin Sillanpäälle oikeus puhua asiassa, mikäli tarve vaatii. Myös Myllymäellä on oikeus vastata häntä henkilökohtaisesti koskeviin mahdoll. väitteisiin. - Ryh- män muita jäseniä kielletään asiassa esiintymästä.

2 §. Tullilain käsittely.

Valmistava valiokunta ehdotti, että tullien kantamista v. 1930 koskevan lain käsittelyssä ryhmän jokaisen jäsenen on äänestettävä kaikkien tullien korottamista ja tähtijärjestelmän laajen- tamista vastaan.

Edellisen johdosta ilmoitti Kivisalo ei alistuvansa päätökseen mikäli se koskee tiilitullia.

Vakuudeksi:

Kaarle Harvala A. Valta
Tarkastettu ja hyväksytty
Valter Sventorzetski Leander Kivisalo

Pöytäkirja Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän kokouksesta joulukuun 5 p:ltä 1929. - Puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja K. Harvala ja sihteerinä E. Jokinen.

1 §. Nimenhuuto.

Toimitetussa nimenhuudossa todettiin kokouksesta poissaoleviksi seuraavat ryhmän jäsenet: Ailio, Hakila, Keto, Koivulahti-Lehto, Koponen, Pärssinen ja Velling.

2 §. Ryhmän pöytäkirjantarkastajat.

Ryhmän pöytäkirjantarkastajiksi valittiin ryhmän jäsenet Eskola ja Sirola, velvollisuudella tarkastaa myös lähinnä edellisen kokouksen pöytäkirjan.

3 §. Lomapyynnöt.

Valmistavan valiokunnan ehdotuksen mukaisesti päätettiin suostua Ryömän pyyntöön saada vapautusta eduskuntatyöstä joulukuun 7 p:nä, käydäkseen Turussa virka-asioissa ja puhumassa puolueen 30-vuotisjuhlassa.

Kovasen pyyntö saada vapautusta eduskunnan istunnosta joulukuun 7 p:nä yksityisasian takia, hylättiin, kuten valmistava valiokunta oli ehdottanut.

4 §. Ryhmälle saapuneita kirjelmiä.

Esitettiin ryhmälle lähetetyt seuraavat kirjeet: Tammisaaren Verkatehtaan työlläisten, koskeva ulkomaisten kutomotuotteiden tuontia, Viekin työväentalolla pidetyn kokouksen, koskeva elintarvetuloleja, Suomen Sokeri Oy:n, koskeva sokeritullin korottamista, Lieksan kuluttajain, koskeva elintarvetuloleja, Valtion Rautateiden Asemiesyhdistyksen, koskeva rautatieläisten työpäivän pituutta sekä

virkapukuasias, ja ryhmän jäsenten Marttilan ja Linnan, koskeva heidän omaksumansa kantaa tiilien tullen suhteen.

Kaikki kirjelmät päätettiin, valmistavan valiokunnan ehdotuksen mukaisesti liittää ryhmän pöytäkirjaan.

5 §. Virkamiesten palkka-asia.

Sen johdosta, että kysymys määrärahan myöntämisestä valtion viran ja toimenhaltijain palkkojen korottamiseen tulee jälleen esille budjetin yhteydessä, otettiin käsiteltäväksi kysymys siitä mitenkä ryhmän on asiaan sen tässä vaiheessa suhtauduttava. Ryhmän aikaisemmin asettama jaosto ehdottaa, että budjetin yhteydessä myönnettäisiin tarkoitukseen 35 miljoonaa markkaa, jaettavaksi niin, että niiden alemmpipalkkaisten, joidenka vuosipalkka ei nouse yli 30,000 markan, kaksinkertaisesti tulisi 30 miljoonaa ja keskipalkkaisten etupäässä koulunopettajain hyväksi 5 miljoonaa markkaa. Valmistava valiokunta ehdottaa kumminkin, että tämä jaoston ehdotus hylättäisiin, ja että ryhmä asettaisi sille kannalle, ettei tarkoitukseen myönnettäisi enempää kuin se 10 miljoonaa markkaa, jonka myöntämiseen ryhmä jo aikaisemmin on suostunut.

Keskustelussa lausui:

Ampuja, että ryhmä on aina kannattanut pienipalkkaisten palkkojen parantamista ja ehdotti, että asiaa valmistelleen jaoston ehdotus hyväksyttäisiin.

Aalto J.F. selvitteli niitä perusteita, joilla jaosto on tähän ehdotukseensa tullut. Ryhmä on vaatinut alemmpipalkkaisten palkkojen parantamista ja sen on osoitettava se myös itse teossa. Jos saataisiin alemmpipalkkaisille tuo 30 miljoonaa, niin silloin olisi erälle ylempipalkkaisille, kuten oppikoulun opettajille ja insinööreille myös jonkun verran myönnettävä. Tosin on otettava huomioon se seikka, että rahamäärä on myönnettävä ensin ja jakopuoleet hyväksyttävä vasta sitten, niin että jaoston suunnittelemissa muodossa lienee ehdotusta vaikea saada eduskunnassa läpikäytyä. Ja ellei siihen ole mahdollisuuksia, on syytä harkita tätä kannalta luopumista.

Ruttunen huomautti, että jos 10 miljoonaa myönnettäisiin on

sastava myös tarkat ohjeet siitä mitenkä se käytetään.

Myllymäki piti epäohjonmukaisena sellaista kantaa, että nyt puolellettaisiin määrärahaa vaikka hallituksen esitys hylättiin.

Suokas ehdotti, että 10 miljoonankin myöntämisestä vastustettaisiin. Tällä kertaa ei ole syytä myöntää mitään palkkojen korotuksiin.

Aaltonen ilmoitti olleensa sitä mieltä, että hallituksen esitys olisi ollut hyväksyttävä, hallituksen käytettäväksi ilman lakia ei tätä summaa voida myöntää.

Harvala lausui olevansa myöskin sillä kannalla, ettei esitetyn rahamäärän myöntämiseen nyt enään voida mennä, kun kerran asiaa koskeva lakiesitys tuli hylätyksi.

P ä ä t t ö s . Toimitettiin äänestys. Äänestyksessä annettiin Suokasen tekemän ehdotuksen puolesta 28 ääntä ja valmistavan valiokunnan ehdotuksen, että ryhmä kannattaisi 10 miljoonan markan myöntämistä, puolesta 16 ääntä. Ryhmä päätti siis, että määrärahan ottamista vuoden 1930 tulo- ja menoarvioon virkamiesten palkkojen korottamista varten ei voida hyväksyä.

6 §. Nykyhetken poliittinen tilanne.

Ryhmän puheenjohtaja Harvala antoi ryhmälle selostuksen viime päivien huomiota herättäneistä poliittisista tapahtumista ja siitä tilanteesta johonka maan hallitus ja eduskunta niiden kautta olivat joutuneet.

Puheja mainitsi aluksi siitä huomiota herättäneestä uutisesta, joka oli ollut "Iltalehdessä" joulukuun 4 p:nä, jossa kerrottiin n.s. Lapuan lähetystön saapumisesta Helsinkiin ja siitä, että tämä lähetystö ajottiin ottaa eräiden oikeistopuolueiden taholta vastaan tavalla, joka oli käsiteltävä mielenosoituksena valtiovaltaa vastaan. Tästä uutisesta olivat ryhmän puheenjohtajat heti huomauttaneet pääministeri Kalliolle, joka ilmoitti kiinnittäneensä siihen myöskin jo huomiota. Pääministeri arveli tämän mielenosoituspuuhan takana olevan voimia, jotka eivät ole näkyvissä. Hän lausui, että hallitus huolehtii kumminkin siitä, että mitkään viralliset elimet eivät tähän vastaanottoon osallistu, ja etteivät suojeluskuntalaisetkaan tule osallistumaan siihen vormupuvussaan.

Myöskin keskiviikkoiltana oli hallitus saanut tietää, että eräät provokatorisessa tarkoituksessa toimivat henkilöt olivat valmistaneet väkennettyjä, muka "kommunistien päämajassa" valmistettuja kapinakehoituk-

sia, joita oli tarkoitus sijoittaa siihen junaan, jossa n.s. Lapuan lähetystö Helsinkiin matkustaa, että ne sitten löydetäisiin ja syy vieritetäisiin kommunistien päälle. Samana iltana pidettiinkin sitten yksi tällaisissa provokatorisissa hommissa puuhaillut henkilö ja myöhemmin vielä toinen.

Pääministeri on luvannut koettaa järjestää myös niin, ettei joulukuun 15 päiväksi Helsinkiin suunniteltua koko maasta käsitteävää oikeistolaisen kokousta pidettäisi. Tai jos se pidetään ja siellä hyväksytään yhtä pitkälle meneviä ^{lausuntoja} ~~muutoksia~~ kuin Lapualla, niin se ha- joitetaan. Niinikään ilmoitti pääministeri olevansa sitä mieltä, että kansalaiskokousten valitsevat lähetystöt eivät saa hallitusta diktee- ^{ajan kanta} rata, vaan täytyy hallituksen saada vapaasti päättää toimenpiteis- tään. Jotain hallituksen on sentään pääministerin mielestä kiihkon tyyntymiseksi tehtävä. Joko esitettävä muutoksia yhdistyslakiin, tai sitten saatava muutamia pykälää käsittevä laki, joka antaa hal- litukselle väliaikaisesti erikoisia valtuuksia. Myöhemmin on päämi- nisteri kumminkin ilmoittanut, ettei hallitus erikoisvaltuuksia ha- lua, jotenka muutoksia yhdistyslakiin vaadittaneen.

Hallitus koettaa joka tapauksessa pitää yllä laillista järjes- tystä, taipumatta oikeiston tahoilta tuleviin laittomiin vastimuk- siin.

7 §. Julistus tilanteen johdosta.

Puoluesihteri Viikin esityksen mukaisesti päätettiin antaa ny- kyisen tilanteen johdosta yhteinen julistus puoluetoimikunnan kans- sa. Valmistavan valiokunnan ehdotus, että ryhmän puheenjohtajat Har- vale ja Aalto J.F. ottavat ryhmän puolesta osaa julistuksen sanamu- don laastamiseen, hyväksyttiin.

8 §. Lapuan lähetystö.

Valmistavan valiokunnan ehdotuksen mukaisesti päätettiin, että n.s. Lapuan lähetystön, joka saapuu Helsinkiin joulukuun 6 p:nä ja joka pyrkii eri eduskuntaryhmien puolelle lauantaina joulukuun 7 p:nä ottaa vastaan ryhmän puolesta valmistava valiokunta ja että siitä

vastauksesta, joka ryhmän puolesta lähetystölle annetaan päättää valmistava valiokunta jo etukäteen sekä että lähetystön käynnistä annetaan selostus sanomalehtiin.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Kaarlo Harvala
Puheenjohtaja.

E. Järvinen
Sihteeri.

Tammi 12 - 29

Pöytäkirja Sos-dem. Eduskuntaryhmän valmistavanvaliokunnan kokouksesta joulukuun 14 p:nä 1929. Puheenjohtajana toimi J.F.Aalto, pöytäkirjan laati A.Valta.

Edellä mainittujen lisäksi olivat saapuvilla valmistavanvaliokunnan jäsenet Harvala, Paasivuori, Reinikainen, Koponen, Seppälä ja Komu. Myöskin oli saapuvilla joukko valiokuntaan kuulumattomia ryhmän jäseniä.

1 §. Kansalaiskokousten lähetystöt.

Luvan saatuaan saapuivat kokoukseen Pohjois-Suomen, Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan ja Viipurin kansalaiskokousten yhteensä n. 70-jäseniset lähetystöt, joiden kunkin puolesta valiokunnalle esitettiin Sos-dem. Eduskuntaryhmän tietoon saatettavaksi mainittujen kansalaiskokousten sekä niiden edustamain kansalaispiirien vaatimukset kommunistien toiminnan tukahduttamiseksi, sekä lausuttiin toivomuksia, että ryhmä tekisi kaiken voitavansa mainittujen vaatimusten toteuttamiseksi ja siihen tähtäävien hallituksen toimenpiteiden tukemiseksi. Samalla kunkin lähetystön puolesta kirjallisesti jätettiin ryhmälle mainitut vaatimukset lähemmin sisältävät ponnet, jotka kokonaisuudessaan liitteinä N:o I, II, III, IV ja V seuraavat tätä pöytäkirjaa.

Lähetystöjen esitettyä asiansa lausui puheenjohtaja lähetystöille, että aikaisemmin on jo eri yhteyksissä selvästi ja vakuuttavasti annettu tietää, että sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä ei hyväksy kommunistien toimintaa, samoin kuin, että ryhmä osallistuu tulevaisuudessa torjumaan kaikilta tahoilta esiintyvät diktaturipyrkimykset. Lähetystöjen esittämiä vaatimuksia ryhmä tulee asiallisesti harkitsemaan sekä määräämään kantansa niiden suhteen kunkin kysymyksen esilletullessa. - Tämän jälkeen lähetystöt poistuivat.

Vakuudeksi:

J. F. Aalto A. Valta.

Edelleen
muutettiin
suhteita Sos-dem.
ryhmään.
Koska sitä
mitään ei
tarkkain
kansalaispiirien
on kysytty
tässä suhteessa
eduskuntaryhmä
muut virall.
asetustia
lainsäät.
voit.

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän kokouksesta joulukuun 12 p:ltä 1929. - Kokouksen puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja K. Harvala ja sihteerinä E. Jokinen.

1 §. Nimenhuuto.

Toimitetussa nimenhuudossa todettiin kokouksesta poissaoleviksi ryhmän jäsenet Aillo, Huttunen, Keto, Marttila, Myllymäki, Ryömä, Sirola ja Valjakka, joista viimeksimainittu on sairaana.

2 §. Kansalaiskokousten lähetystöt.

Otettiin vastaan Turussa, Tampereella, Porissa ja Forssassa pidettyjen kansalaiskokousten lähetystöt. Lähetystöjen puolesta puhuivat tri Rurik Pihkala Tampereen, maist. L. Loimaranta Turun, tuomari P. Vahlroos Porin ja joht. Virtanen Forssan lähetystön nimissä. Kaikissa puheissa vaadittiin toimenpiteitä kommunisteja vastaan. Kunkin lähetystön puolesta jätettiin ryhmälle, myöskin lähetystön valinneen kansalaiskokouksen hyväksymät pöytälauselmat.

Puheenjohtaja Harvala vastasi lähetystöille, että sos.-dem. eduskuntaryhmä on ollut voimakkaasti mukana luomassa tasavaltaa me ja nykyistä kansanvaltaista valtiojärjestystä me ja että ryhmä tulee olemaan edelleenkin tinkimättä laillisen järjestyksen kannalla, vastustaen kaikkia väkivaltaisia toimenpiteitä. Lähetystöjen puolesta esitettyihin seikkoihin tulee ryhmä kiinnittämään huomiota ja ottaa ne vakavasti harkittavakseen, niistä asioista päättessään, joita nämä toivomukset koskevat.

3 §. Lehikoisen menettely tulliasiaassa.

Puheenjohtaja Harvala esitti ryhmän jäsenen A. Lehikoisen antaman kirjallisen selityksen menettelystään suuressa valiokunnassa tullilakia käsitellessä. Samalla selosti puheenjohtaja laajemmin sitä tapausta, jonka johdosta Lehikoiselta oli selitystä vaadittu.

Lehikoinen lausui, ettei hänen menettelynsä valiokunnassa vai-

kuttanut asian ratkaisuun mitään. Hän oli poistunut suuresta valiokunnasta sovittuaan erään maalaisliittolaisen kanssa siitä, että tämä lähestyisi viljeltyjen koroitusta vastaan. Tiilien tullia ei puhuja sanonut pitävänsä vahingollisena, eikä eräitä muitakaan suojelustulleja.

Kivisalo ehdotti, että Lehikoiselle annettaisiin muistutus, joka merkittäisiin pöytäkirjaan ja se riittäisi.

Tolonen kannatti Kivisaloon ehdotusta.

Puittinen katsoi myöskin, että se riittää kun Lehikoiselle annetaan muistutus. Rikkomuksia on tapahtunut muidenkin ryhmän jäsenten taholta.

Valmistava valiokunta oli ehdottanut, että Lehikoiselle annettaisiin menettelynsä johdosta vakava muistutus, ja että asiasta ilmoitettaisiin myös Kuopion itäisen piirin piiritoimikunnalle.

P ä t ö s . Päätettiin Kivisaloon ehdotuksen mukaisesti, että Lehikoiselle annetaan menettelynsä johdosta suuressa valiokunnassa joulukuun 3 p:nä, jolloinka hän poistui valiokunnan istunnosta tullilakia käsiteltäessä, vakava muistutus, mikä merkitään ryhmän pöytäkirjaan.

Valmistavan valiokunnan ehdotuksen mukaisesti toimitetaan kaikille ryhmän jäsenille, että minkälaisia yksityisiä sopimuksia ei ryhmän jäsenten ole tehtävä muiden ryhmien jäsenten kanssa.

4 §. Eduskunnan oikeusasiamiehen vaali.

Valmistavan valiokunnan ehdotuksen mukaisesti päätettiin, että ryhmän jäsenet eduskunnan oikeusasiamiehen vaalissa tulevat lähestymään oikeusasiamieheksi edelleen toimen nykyistä haltijaa lausuaan kutsuneen tohtori J.O. Söderhjelmän.

Eduskunnan oikeusasiamiehen varamieheksi päätettiin lähestyä niinkään tämän toimen nykyistä haltijaa tohtori Mikko V. Erichin. - Päätös tehtiin lähestymisen jälkeen, jossa annettiin myös 8 ääntä

S.T. Mannermaan ehdokkuuden puolesta, kaikkien muiden asettuessa Erichin kannalle.

5 §. Valtiontilintarkastajat.

Valmistavan valiokunnan ehdotuksen mukaisesti päätettiin eh-

dottaa valtiontilintarkastajiksi vuodelle 1930 valittavaksi: vakinaiseksi tilintarkastajiksi Armas Paasonen ja Viljo Rantala sekä varatilintarkastajiksi Johan Helo ja Matti Puittinen.

6 §. Ryhmän tilinpäätös.

Puheenjohtaja esitti ryhmän tilintarkastajain J. Leinon ja Hilma Koivulahti-Lehdon lausunnon ryhmän tileistä ajalta 15/9 27 - 15/9 29, jossa todetaan ryhmän tilit huolella hoidetuiksi ja tilinpäätös oikein tehdyksi ja puolletaan tilivapauden myöntämistä tilivelvolliselle.

Valmistavan valiokunnan ehdotuksen mukaisesti päätettiin tilintarkastajain lausunnon perusteella myöntää ryhmän entiselle taloudenhoitajalle A. Kuusistolle täydellinen tili- ja vastuuvapaus.

7 §. Yhdistyslain muuttaminen.

Otettiin käsiteltäväksi kysymys ryhmän suhtautumisesta hallituksen esitykseen yhdistyslain muuttamisesta.

Puheenjohtaja Harvala selosti aluksi asian käsittelyä lakivaliokunnassa ja niitä muutoksia, joita lakiesitykseen siellä on tehty. Kiinnitti huomiota samoihin seikkoihin kuin valmistavassa valiokunnassakin, ja jotka jo ovat tulleet merkityiksi valmistavan valiokunta pöytäkirjaan. Huomautti lopuksi, että ryhmän on päätöksessään suhtautumisestaan tähän asiaan otettava huomioon myös se seikka, että hallitus todennäköisesti tekee kabinettikysymyksen sekä esityksensä käsittelyn kiireellisyydestä että sen hyväksymisestä. - Lausui vielä ryhmän jäsenille sellaisen toivomuksen, ettei tämän asian käsittelystä ryhmässä annettaisi mitään tietoja ulospäin.

Haverinen lausui olevansa sitä mieltä, että tilanne nykyisin on sellainen, että jotakin on uhrattava, jotta säästytään vielä suuremmilta menetyksiltä. Arveli, että lakiesitys olisi hyväksyttävä sellaisena kuin se lakivaliokunnassakin on tullut hyväksytyksi.

Rantala ehdotti, että ryhmä päättäisi hyväksyä yhdistyslakiin sellaiset muutokset kuin lakivaliokunta ehdottaa, ehdolla, että muutokset olisivat voimassa vain määräajan.

Kivisalo katsoi, että jos yhdistyslakiin tehdään ajottuja lisäyksiä tai muutoksia niin niitä voidaan käyttää myös sos.-dem. työ-

lisiä vastaan, siksi emme voi niitä hyväksyä. Yli vaalien lakiehdotusta ei sentään liene syytä äänestää.

Vilk lausui, että asiaa on syytä käsitellä rauhallisesti, ei ole hätäiltävä. Parempi olisi jos asian käsittely yleensä siirtyisi tuonnemmaksi, jotta fascistiset ainekset ehtisivät rauhoittua. Jos tämä asia johtaa eduskunnan hajoitukseen, silloin on syytä harkita miten menetellään. Mutta hallituksen esitystä tuskin voidaan hyväksyä eduskunnan hajoitukseen uhallakaan. Lopullista päätöstä ei ole syytä tehdä tässä kokouksessa.

Bryggeri piti tilannetta nyt siksi vakavana, että jotakin meidän täytynee uhrata. Lakiehdotus olisi hyväksyttävä lakivaliokunnan ehdotuksen mukaisena.

Eupli lausui, että lakiehdotusta on vastustettava, sitä voitaisiin käyttää myös sosialidemokraatteja vastaan. Mutta kun tilanne on vakava ja johonkin on suostuttava, niin olisi saatava alvan erillinen laki määräajaksi, joka antaisi hallitukselle mahdollisuuden tiukemmin valvoa kommunistien ja muidenkin väkivaltaiseen toimintaan tähtäävien aineiden toimintaa. Jos laki ehdotettaisiin säädettäväksi vain määräajaksi, niin ryhmä voisi olla äänestämättä sitä yli vaalien.

Hakala selosti asian käsittelyä lakivaliokunnassa. Arveli useilla ryhmän jäsenistä olevan hieman väärän käsityksen siitä mitä laki tulisi sisältämään. Lain muutos ei tulisi koskemaan perustuslaissa turvattuja kansalaisvapauksia, vaan se tekisi eräiden asiain käsittelyn mutkattomammaksi. Epäili saataisiinko lainkaan määräaikaista lakia aikaa tällä pohjalla.

Pärssinen huomautti, että jos yhdistymisvapautta käytetään jonkun vieraan valtion hyväksi, niin silloin se ei ole enään sellaista toimintaa, jolle työväestö on vaatinut vapautta.

Sventorzetski katsoi, ettei ryhmä missään tapauksessa voi hyväksyä mitään rajoittavia muutoksia yhdistyslakiin jos ne ajotaan pysyväisiksi. Jos johonkin ollaan pakotettuja, niin sitten ehkä voitaisiin hyväksyä määräaikainen laki, mutta senkin käyttöä pitäisi meidän voida valvoa, ja sitä olisi käytettävä myös fascisteja vastaan.

Harvala selosti laajemmin vallitsevaa tilannetta ja niitä seikkoja, joita ryhmän tässä asiaa käsitellessään on otettava huomioon. Oli sitä mieltä, että tällä kertaa olisi hyväksyttävä valmistavan valiokunnan ehdotus, että äänestetään lakiehdotuksen hyväksymistä vastaan, mutta jätetään kysymys yli vaalien lykkäämisestä siksi kunnes asia on ollut eduskunnassa toisessa käsittelyssä.

Amouja katsoi, että lakiehdotus on hylättävä ja se on äänestettävä myöskin yli vaalien. Hallituspulasta ei haittaa, siitä seuraa vain oikeistohallitus.

Aattela oli myös sitä mieltä, että hallituksen esitystä on vastustettava kaikin keinoin.

Sillanpää lausui, että valmistavan valiokunnan on syytä tarkastella seurata tilanteen kehitystä, ja ryhmä on kutsuttava koolle asiasta päättämään, milloin se on tarpeen.

Aaltonen katsoi, ettei asiasta voida tehdä nyt niinkään pitkälle menevää päätöstä kuin valmistava valiokunta ehdottaa. Ehdotti, että ryhmä kehoittaisi lakivaliokunnan valiokuntaryhmää toimimaan niin, että laki saadaan mahdollisimman vähän vaaralliseksi. Ja että valmistavan valiokunnan on seurattava kysymyksen käsittelyä ja kutsuttava ryhmä koolle asiasta päättämään silloin kun se tulee ratkaisevaan vaiheeseen.

Leino kannatti Aaltosen ehdotusta.

P ä t ö s . Päätettiin yksimielisesti, että laki on saatava määräaikaiseksi, jos se vain on mahdollista.

Ryhmän kahtaa lain hyväksymisen tai hylkäämisen suhteen ei tällä kertaa määrätä, vaan päätetään asiasta myöhemmin.

8 §. Virkamiesten palkk-asia.

Ryhmän jäsen Pärssinen tahtoi kiinnittää huomiota siihen ehdotukseen, jonka ruotsalaisen ryhmän jäsen Sergelius on tehnyt budjettiin ehdotetun 35 miljoonan markan käyttämisestä virkamiesten palkkojen korottamiseen.

Puheenjohtaja Harvala viittasi siihen päätöksen, jonka ryhmä jo aikaisemmin on asiasta tehnyt. Ryhmän päätöksen mukaan on määrärahan ottamista ensi vuoden talousarvioon, ~~vastustettava~~ virkamiesten palkkojen korottamista varten, vastustettava.

Katsottiin, ettei ole syytä ottaa asiaa enään käsiteltäväksi.

9 §. Toinen nimenhuuto.

Ryhmän jäsen Linna ehdotti, että toimitettaisiin kokouksen lo-

pussa toinen nimenhuuto, jotta voitaisiin saada selville montako ryhmän jäsentä on poistunut kokouksesta. Nimenhuuto toimitettiin ja siinä todettiin olevan poissa 28 ryhmän jäsentä, kuten pöytäkirjaan liittyvästä nimiluettelosta käy selville.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Karl Harvala *E. Laine*
Puheenjohtaja. Sihteeri.

Tarkastettu ja hyväksytty.
Altti Koponen, Matti Piittinen

Pöytäkirja Sos-dem. Eduskuntaryhmän kokouksesta joulukuun 16 p:nä 1929. Puheenjohtajana toimi Harvala, pöytäkirjan laati A. Valta.

Kokouksessa olivat saapuvilla ohjeellisessa nimiluettelossa lähemmin merkityt ryhmän jäsenet.

1 §. Yhdistyslain muuttaminen.

Puheenjohtaja ilmoitti, että hän, pääministerin pyynnöstä, oli yhdessä ed. Ryömän kanssa edellisenä iltana ollut pääministerin luona, jossa tilaisuudessa olivat läsnä myöskin oikeus- ja sisäasiainministerit. Tällöin pääministeri hallituksen puolesta ilmoitti ja pyysi ryhmän tietoon saatettavaksi, että hallitusta ei tyydytä lakivaliokunnan ~~YHTEISKUNNALLISEN~~ päätös yhdistyslain 21:n §:n muuttamisessa, vaan vaatii se sen lisäksi esityksensä tärkeimpien kohtien hyväksymistä. Samoin hallitus vaatii lain muutoksen lopulliseen ratkaisuun saattamista vielä tämän istuntokauden kuluessa. Ellei näitä hallituksen vaatimuksia tyydytetä, eroaa hallitus. Edelleen puheenjohtaja ilmoitti, että neuvottelussa Ryömä koetti taivuttaa hallitusta siihen, että se suostuisi lykkäämään asian lopullisen ratkaisun ensi vuoden valtiopäiväin alkuun, mutta tuloksetta.

Valmistavavalioikunta oli käsitellyt asiaa ja ehdotti, että ryhmä lakiesityksen toisessa käsittelyssä äänestäisi lakivaliokunnan ja suurenvaliokunnan mietinnön hyväksymisen puolesta hallituksen esittämiä minimivaatimuksia vastaan.

Asiasta aiheutuneessa keskustelussa lausui

Bryggari: Tilanne nyt on sellainen, että myöhemmin saamme ratkaistavaksemme vieläkin vaikeampia kysymyksiä kuin nyt käsillä oleva. Liikehtimisten takana on voimia, jotka pursuavat esiin ellei lain muutosta hyväksytä. Uusi hallituskaan ei voisi toimia ilman lisävaltuuksia, ja lakeja joka tapauksessa kiristetään. Hallitus kuitenkin ei tehne asiasta luottamuskysymystä.

Harvala huomautti edellisen johdosta, että hallitus nimenomaan on ilmoittanut tekevänsä asiasta luottamuskysymyksen.

Aalto, A.: Hallitus ei tyydy lakivaliokunnan ehdotukseen, kuten on käynyt selville. Jos lakiesityksen hylkäämisen johdosta syn-

tyy hallituspuola, joudumme helposti tilanteeseen, jossa pimeät voimat molemmilta puolin pyrkivät esiin ja joita emme pysty hillitsemään. On edullisempaa myöntää hallitukselle sen vaatimat valtuudet ja siten pelastaa sos-dem. järjestöjen toimintavapaus taantumuksen iskuilta, muuta mahdollisuutta ei ole. - Ehdotti, että ryhmä hyväksyisi hallituksen minimivaatimukset ja äänestäisi niiden hyväksymisen puolesta.

Aromaa: On vaikea hyväksyä hallituksen vaatimuksia, mutta nykyinen tilanne siihen kuitenkin pakottaa. Alkanut liikehtiminen joka tapauksessa johtaa kommunistien toiminnan tukahduttamiseen. Suuremman pahan välttämiseksi olisi hallituksen vaatimukset hyväksyttävä. - Kannatti A.Aallon ehdotusta.

Aalto, J.F.: Eräät toverit näkevät tilanteen vain kansalaiskokousten valossa. Ei vielä kuitenkaan ole kysymys fascismin valtaan pääsemisestä, oikeistolaisten lehtien perääntyminenkin sen osoittaa. Hallituspuola ei tosin ole toivottava, mutta emme myöskään vielä tarvitse alistua. Me tulemme kyllä säilyttämään paikkamme ja meidän on pidettävä kiinni periaatteistamme kansalaisvapauksien suhteen.

Ryömä: Yhdistyslain huonontaminen on tie, jolle vain tavattoman voimakkaiden syiden pakosta on lähdettävä. Liikehtivät edesvastuuttomat ainekset voivat kyllä käydä arveluttaviksi. Hallituspuolan selvittäminen ilmeisesti tulee vaikeaksi. On mahdollista, että syntyy oikeistolainen hallitus, joka ryhtyy toimenpiteisiin kommunistien suhteen.

Kivisalo: Työväen keskuudessa on voimakas viha kommunistien provosoivaa toimintaa vastaan. Lakia ei ole äänestettävä yli vaalien, sillä tällä tunnuksella ei voida lähteä uusiin vaaleihin. Mieluimmin olisi äänestettävä lain hyväksymisen puolesta.

Penttala: Tilanne on varsin vakava, eikä se selviä, ellei jotakin tehdä. Kysymys on siitä, miten voimme työväenluokan ja järjestötoiminnan turvata uhkaavalta tuholta. Edesvastuuttomat ainekset kyllä pystyvät saamaan aikaan sekasorron ja tekemään paljon pahaa. Hallituksen vaatimuksiin olisi suostuttava.

Tolonen: Periaatteelliselta kannalta kaso on vaikea antaa perään, mutta myöhemmin siihen on pakko. Hallituksen vähimpiin mahdollisiin vaatimuksiin olisi suostuttava, jotta se jäisi paikoilleen tässä tilanteessa.

Velling: Tähän asti ryhmä on kaikissa asian vaiheissa vastustanut lakiesitystä, eikä nytäkään voi muuta. Porvaristo kyllä tuntee aseman eikä anna tapausten mennä odottamattomiin. Hallitus tuskin todellisuudessa vaatii enempää kuin mitä suurevaliokunnan mietintö sisältää. Ryhmän on äänestettävä lakia vastaan, ei kuitenkaan lepäämään yli vaalien.

Voionmaa: Lakivaliokunnan ja suurevaliokunnan ehdotus kyllä voidaan hyväksyä. Naamioitujen yhdistysten suhteen hallitus vaatii täyttä valtakirjaa mielivallan teille ja sitä ei voi hyväksyä. Lain kiristäminen voisi kyllä olla määräaikainen. On varsin vaikea ymmärtää sitä, että lain muutosta vaaditaan niin nopeasti, että asiaan ei ole voitu kunnollisesti syventyä. On pakko äänestää hallituksen esitystä vastaan.

Ampuja: Puolueen ja yhdistysvapauden periaatteen vuoksi on äänestettävä lakiesitystä vastaan ja tarvittaessa yli vaalien. Viranomaisilla on kylliksi keinoja yhdistysten toiminnan suhteen. Jos vaaleihin joudumme, niin suoriudumme niistä varmaan hyvin. Lain hyväksymisen jälkeen emme enää voisi mennä työväen keskuuteen.

Perho: Meidän on otettava huomioon puolueemme etu ja tulevaisuus. Emme voi myöntyä enempään kuin mitä suurevaliokunnan ehdotus sisältää.

Linna: Hallituksen vaatimuksia ei voida hyväksyä. Esitystä on vastustettava ja äänestettävä se yli vaalien.

Komu: On kyllin riittävää kun pidetään kiinni lakivaliokunnan mietinnöstä, tyytyköön hallitus tai ei. Vaaleissa tuskin kärsisimme tappiota ja tuskin vaaleja tulisikaan. Oikeistohallituksen muodostuminen ei olisi mikään vaaraa.

Aromaa polemisoi J.F.Aallon lausuntoa vastaan. Kahdesta pahasta on valittava pienempi ja hyväksyttävä hallituksen vaatimukset.

Aro piti tilannetta vakavana ja kannatti A.Aallon ehdotusta.

Hakala: Ehdotti, että jos ruotsalaisen ryhmän taholta tehdään ehdotus perustuslakivaliokunnan lausunnon pyytämisestä asiassa, olisi ryhmän sitä kannatettava. Lakiesitystä ei olisi äänestettävä yli vaalien.

Hakkila: Hallituspuolan syntyminen nykyisessä tilanteessa

olisi valitettava. Vaaleissa taas voimme tavata edessämme yhtyneen porvariston rintaman. Hallituksen vaatimukset voisi hyväksyä, sillä muissakin maissa on ollut pakko tinkiä periaatteista.

Pensas kannatti hallituksen vaatimusten hyväksymistä.

Sventorzetski: Valmistavanvaliokunnan ehdotus on hyväksyttävä. On mahdollista, että muodostuu oikeistolainen hallitus ja liikehtiminen silloin lakkaa.

Valta, K.: Vaaleissa puolueemme ei saisi menestystä. Ryhmä tuskin vastustaisi muutosta, jos se kohdistuisi porvaristoon.

Rantala: Tilanne ei liene niin vakava kuin on sanottu. Ryhmän taholta ei olisi painostettava kommunismivaaraa, vaan kansalaisvapauksien tärkeyttä.

Keto: Poliittinen tilanne on kyllä vaikea, mutta suurta fascismivaaraa ei liene. Enintään voidaan hyväksyä lakivaliokunnan ehdotus.

Puoluesihteeri Viik huomautti, että lain muutos ei ole yksinomaan kommunisteja vastaan, vaan se voi joskus käydä meitä itseämmekin vastaan. Siksi sitä ei olisi hyväksyttävä.

P ä ä t ö s:

Yksimielisesti hyväksyttiin Hakalan ehdotus ^{äänestämisestä/}perustuslakivaliokunnan lausunnon pyytämisen puolesta, jos tätä tarkoittava ehdotus ruotsalaisten taholta tehdään.

Nimenneuvottelunäänestyksessä hyväksyttiin 26 äänellä 12 vastaan valmistavanvaliokunnan ehdotus, että ryhmä lakiesityksen toisessa käsittelyssä äänstää suurenvaliokunnan ehdotuksen hyväksymisen puolesta. - Vähempi äänimäärä annettiin A. Aallon ehdotuksen puolesta, että hallituksen minimivaatimukset olisi hyväksyttävä.

Ryhmän suhde lakiesityksen mahd. leppämään jättämiseen jätettiin ratkaistavaksi ensi torstain kokouksessa.

Vakuudeksi:

Karl Harvala *A. Valtia*.....
Tarkastettu ja hyväksytty
Olavi Koponen Matti Puittinen

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokrat-
tisen Eduskuntaryhmän kokouksesta joulukuun
19 p:ltä 1929. - Puheenjohtajana toimi ryhmän
puheenjohtaja K. Harvala ja sihteerinä E. Jo-
kinen.

1 §. Nimenneuvotto.

Toimitettiin nimenneuvotto, jossa todettiin kokouksesta pois-
saoleviksi seuraavat ryhmän jäsenet: Haverinen, Huttunen, Reinikai-
nen, Velling ja Väisänen, sekä Valjakka ja Ahlström, jotka ovat sai-
raina.

Pyynnöstä annettiin läsnäolo-oikeus kokouksessa puolueen
jäsenille: K. Kukkonen, A. Lehtonen, E. Sallila, A. Moisala, E. Läh-
de, H. Reinikainen ja Pihlman.

2 §. Kansalaiskokousten pöytälauselmat.

Valmistavan valiokunnan ehdotuksen mukaisesti päätettiin ryh-
mälle lähetetyt Riihimäellä ja Jyväskylässä pidettyjen kansalaisko-
ousten pöytälauselmat liittää ryhmän pöytäkirjaan.

3 §. Ryhmän pöytäkirjantarkastajat.

Ryhmän pöytäkirjantarkastajiksi kuluvan istuntokauden loppu-
ajaksi päätettiin valita ryhmän jäsenet Koponen ja Puittinen.

4 §. Ryhmän edustus puoluekokouksessa.

Valmistavan valiokunnan ehdotuksen mukaisesti päätettiin ryh-
män edustajaksi tammikuussa 1930 pidettävään sos.-dem. puoluekokouk-
seen valita ryhmän puheenjohtaja K. Harvala.

5 §. Ryhmän asiain hoito valtiopäivien väliai- kana.

Valmistavan valiokunnan ehdotuksen mukaisesti päätettiin,

että ryhmän asiain hoidosta valtiopäivien väliaikana huolehtivat Helsingissä asuvat valmistavan valiokunnan jäsenet. Jos sattuu jotakin sellaista, joka vaatii ryhmän kokoontumista, kutsutaan ryhmä koolle.

6 §. Ryhmän suhtautuminen yhdistyslain muuttamiseen.

Sen johdosta että hallituksen esitys yhdistyslain muuttamisesta tulee joulukuun 20 p:nä eduskunnassa kolmanteen käsittelyyn otettiin käsiteltäväksi kysymys ryhmän suhtautumisesta tähän lakiesitykseen sen ratkaisevassa vaiheessa.

Valmistava valiokunta ehdottaa päätettäväksi, että ryhmä tulee vaatimaan lakiehdotuksen hylkäämistä, mutta ei sen leppämiseen jättämistä yli vaalien.

Keskustelu:

Aalto A. ilmoitti olevansa pakotettu asiain vuoksi poistumaan ryhmän kokouksesta ja sen vuoksi ilmoittaa tulevansa äänestämään eduskunnassa lakiehdotuksen hyväksymisen puolesta, koska siihen tässä tilanteessa on pakko.

Bryggari lausui, että hän kuuluu niihin ryhmän jäseniin, jotka asian toisessa käsittelyssä pidättäytyivät äänestyksestä. Oli tahtonut pelastaa Suomen työväestön niiltä seurauksilta, joita lakiehdotuksen hylkääminen tuottaisi. Ehdotti ryhmän päätettäväksi, että on meneteltävä niin, ettei lakiehdotus tule hylätyksi.

Kivisalo toivoi, että saataisiin aikaan yksimielinen päätös lain hylkäämisestä, ei ole kumminkaan tuomittava niitäkään ryhmän jäseniä, jotka toisin menettelevät.

Aaltonen paheksui sitä, että asiasta on tehty ryhmän ulkopuolella suurempi juttu kuin olisi ollut syytä. Se vaikeuttaa asian asiallista käsittelyä. Äänestyksestä pidättäytyneitä ei myös olisi tuomittava. Lakiehdotusta on vastustettava, mutta on otettava huomioon myöskin se mitä seuraa, jos se tulee hylätyksi. Silloin olisi sosialidemokraattien mentävä hallitukseen, mutta onko se mahdollista muihin seikkoihin katsoen, tätä kaikkea on syytä ajatella.

Amuja: Lakiehdotus on äänestettävä yli vaalien.

Aalto J.F. lausui, että tämä on sellainen kysymys, jota täällä hetkellä on vakavasti harkittava. Lakiehdotusta on vastustettava,

mutta se ei velvoita meitä äänestämään sitä yli vaalien. Selvitteli mikä ero on lakiehdotuksen hylkäämisen ja yli vaalien äänestämisen välillä. Edellisessä tapauksessa vastuun kantaa eduskunnan enemmistö, mutta jälkimmäisessä se jää vähemmistön kannettavaksi. Vakavan ja asiallisen harkinnan pohjalla ei voi tulla muuhun tulokseen kuin, että lakia on vastustettava ja vaadittava se hylättäväksi, mutta ei äänestettävä yli vaalien.

Valta A. ilmoitti yhtyvänsä siihen mitä Bryggari on lausunut ja pidättäytyvänsä edelleen äänestyksestä.

Hakkila tahtoi panna vastalauseensa sitä tapaa vastaan miten puolueen pää-äänenkannattaja on tässä asiassa esiintynyt. Sen toimitusneuvosto on asettunut sille kannalle, ettei lakiehdotusta ole äänestettävä yli vaalien, mutta kumminkin lehdessä puhutaan suuremmasta toisenlaisen kannan puolesta, ja tuomitaan niitä ryhmän jäseniä, jotka vakaumuksesta ovat pidättäytyneet äänestyksestä.

Aro ilmoitti pidättävänsä itselleen vapauden menetellä harkintansa mukaan.

Valta K: nyt ei ole syytä lähteä vaaleihin.

Lehikoinen yhtyi Aaltosen lausuntoon.

Myllymäki: Äänestyksestä pidättäytyneet eivät ole mitään "hoiperteliijoita", vaan vastaavat kyllä menettelystään.

Pekkala teroitti tilanteen vakavuutta ja puolusti myös "hoiperteliijoita".

Suokas puhui samaan suuntaan kuin edellisetkin.

Helo katsoi, ettei tilanne missä ole niin vakava kuin on tahdottu kuvailla. Ei ole syytä pelätä mitään vakavampia tapauksia, kansalaiskokouksia on ennenkin pidetty, niin meillä kuin muuallakin. Laki on äänestettävä yli vaalien.

Linna: Äänestettävä yli vaalien.

Pääsivuori: Suomen Sosialidemokraatin toimitusneuvosto, jonka jäsenet ovat myös puoluetoimikunnan jäseniä, päätti jo viikko sitten asettua sille kannalle, että lakiehdotusta on vastustettava ja äänestettävä sen hylkäämisen puolesta, mutta ei yli vaalien. Tämä on siis ollut puoluetoimikunnan käsitys alunperin.

P ä ä t ö s . Ensin päätettiin lakiehdotuksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä. Toimitettiin äänestys. Äänestyksessä annettiin valmistavan valiokunnan ehdotuksen puolesta 32 ääntä, Bryggarin ehdotuksen, että lakiehdotuksen olisi sallittava tulla hyväksytyksi, saadessa 11 ääntä. Ryhmä päätti siis, että on äänestettävä lakiehdotuksen hylkäämi-

sen puolesta.

Äänestys siitä onko lakiehdotus äänestettävä yli vaalien. Toimitetussa äänestyksessä sai valmistavan valiokunnan ehdotus 42 ääntä ja Ampujan ehdotus että lakiehdotus on äänestettävä lepäämään 5 ääntä. Ryhmä päättää siis, että lakiehdotusta ei ole äänestettävä yli vaalien.

Valmistavan valiokunnan ehdotuksen mukaisesti päätettiin, että ryhmän perustelut, miksi lakiehdotusta ei äänestetä lepäämään, esittää ryhmän toinen puheenjohtaja J.F. Aalto.

Eriäviä mielipiteitä. Ampuja ja Linna ilmoittivat äänestävänsä lain lepäämään jättämisen puolesta, vastoin ryhmän päätöstä. - Lehtikoinen ilmoitti, ettei hän tule äänestämään lain hylkäämisen puolesta.

7 §. Lomapyynnöt.

Halonen pyytää vapautusta eduskunnan huomispäivän istunnosta perheessään sattuneen sairaustapauksen takia. - Suostutaan.

8 §. Poliittinen tilanne.

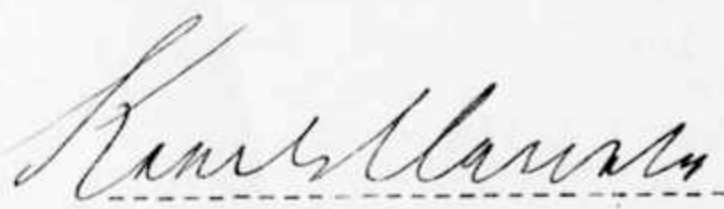
Ryhmän jäsen Bryggari esittää, että keskusteltaisiin vielä siitä minkälaiseksi poliittinen tilanne muodostuu jos hallituksen esitys yhdistyslain muuttamisesta tulee hylätyksi, ja mitenkä ryhmä silloin tulee tähän tilanteeseen suhtautumaan.

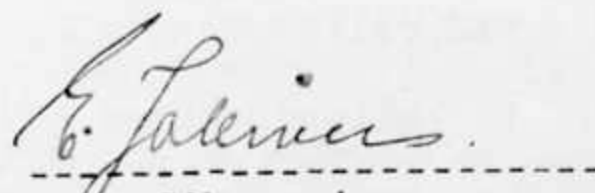
Aalto J.F. joka kokouksen päättyessä toimi kokouksen puheenjohtajana, katsoi ettei tästä kysymyksestä ole tällä kertaa syytä keskustella, varsinkaan kun valmistava valiokunta ei ole sitä alustavasti käsitellyt, eikä tehnyt siitä esitystä.

Harvala yhtyi Aallon käsitykseen, mutta myönsi samalla, että tilanne on vakava ja siihen on sen mukaisesti suhtauduttava.

Kysymyksen käsittelyyn ei ryhdytty.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

*Kansallisen ja Hyväksytty
Olli Korpunen, Attili-Puhtinen*

Puheenjohtaja.

Sihteeri.

Sos-dem. Eduskuntaryhmän
valmistajan valiokunnan
pöytäkirjat
v 1929 valtiopäiviltä.

P ö y t ä k i r j a Sosialide-
mokraattisen eduskuntaryhmän valmistavan
valiokunnan kokouksesta 1 p:ltä helmikuu-
ta 1929. - Puheenjohtajana toimi ryhmän
puheenjohtaja K. Harvala ja sihteerinä E.
Jokinen. Lisäksi olivat saapuvilla A. Val-
ta, Kuusisto, Aalto J.F., Hakila, Lehto-
koski ja Reinikainen.

1 §. Eduskunnan valiokunnat.

Otettiin valmistavasti käsiteltäväksi kysymys ketä ryh-
män jäsenistä ehdotetaan valittavaksi eduskunnan eri valio-
kuntien jäseniksi. Valiokuntien kokoonpanon suhteen päätet-
tiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, sikäli kuin on kysymys
sos.-dem. ryhmän edustuksesta, seuraavaa:

Perustuslakivaliokuntaan ehdotetaan valittaviksi kaik-
ki entiset jäsenet ja varajäsenet uudelleen.

Lakivaliokuntaan entiset jäsenet uudelleen, paitsi va-
rajäseneksi Latvala Lehtokosken tilalle.

Talousvaliokuntaan Lehtokoski Lehikoisen tilalle vara-
jäseneksi, muut uudelleen.

Laki- ja talousvaliokuntaan Itkonen Hakkilan tilalle
ja Myllymäki Lehdon tilalle, sekä varajäseneksi Itkosen ti-
lalle Koponen.

Ulkoasiain valiokuntaan Puittinen senvuoksi ettei Voion-
maata poissaolevana voida valiokuntaan valita. Voionmaan pa-
lattua tulisi Puittinen pyytämään vapautusta.

Valtionvarain valiokuntaan varajäseneksi Itkosen tilalle
Kuusisto.

Pankkivaliokuntaan kaikki entiset uudelleen.

Sivistysvaliokuntaan Lehtokoski toistaiseksi, ellei Sil-
lanpää voi käydä ilmoittautumassa puhemiehelle, koska hän
on vaikeasti sairaana.

Maatalousvaliokuntaan kaikki entiset jäsenet uudelleen.

Työväen asiain valiokuntaan entiset uudelleen.

Puolustusvaliokuntaan niinikään kaikki entiset uudelleen.

Tarkistajat, entiset uudelleen.

Suureen valiokuntaan entiset jäsenet ja varajäsenet muuten uudelleen paitsi Hakkila Latvalan tilalle, Toivonen Myllymäen tilalle, Halonen Leinosen tilalle, sekä Tolonen Toivosen tilalle varajäseneksi ja Helo Harvalan tilalle niinikään varajäseneksi.

2 §. Eduskunta-aloitteet.

Aalto J. F. ilmoitti valmistavalle valiokunnalle, että hän yhdessä Puittisen kanssa aikoo tehdä aloitteen asevelvollisten palvelusajan lyhentämisestä 9 kuukauteen.

Reinikainen ehdotti, että annettaisiin ryhmän puheenjohtajien ja sihteerien tehtäväksi harkita mistä asioista ryhmän taholta olisi tehtävä aloitteita.

Puheenjohtaja Harvalan ehdotuksesta päätettiin lausua ryhmän jäsenille kehoitus, että nämä ryhmän seuraavaan kokoukseen mennessä koettaisivat harkita kysymyksiä, joista on syytä tehdä aloitteita ja että aloitteet jätettäisiin ryhmän puheenjohtajalle, tai tehtäisiin niistä hänelle ilmoitus.

3 §. Työttömyyskysymys.

Päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että valittaisiin kolmimiehinen lähetystö, joka, otettuaan aluksi selkoa työttömyyden nykyisestä laajuudesta ja muista asiaan kuuluvista seikoista, kävisi hallituksen puheilla esittämässä sille nämä asiat ja painostamassa sos.-dem. ryhmän puolesta työttömyyden torjumiseksi tarpeellisten toimenpiteiden tärkeyttä.

Lähetystöön ehdotetaan valittaviksi ryhmän puheenjohtaja Harvala sekä jäsenet Huttunen ja Paasivuori.

4 §. Agitatsionilaineiston kerääminen.

Ryhmän rahastonhoitaja A. Kuusisto, jonka tehtäväksi ryhmä aikaisemmin on antanut kerätä ja järjestellä poliittista valistustyöaineistoa, ilmoitti tehneensä jo tätä työtä, mutta sitä olisi vielä jatkettava. - Valmistava valiokunta päätti ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että Kuusistolle annettaisiin edelleen tehtäväksi tämän työn jatkaminen.

5 §. Ryhmän kokoukset.

Ryhmän kokousten suhteen päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että kokoukset pidettäisiin säännöllisesti joka torstaina. Samalla päätettiin lausua ryhmän jäsenille kehoitus, että ryhmän jäsenet ilmoittaisivat valmistavalle valiokunnalle kaikista niistä asioista, joita he pitävät sellaisina, että ne ovat otettavat ryhmässä käsiteltäviksi. Näin tulevat kaikki käsittelyn arvoiset asiat ryhmässä esille ja kun niistä tehdään ilmoitus valmistavalle valiokunnalle, tulevat ne myöskin annakolta valmisteltua.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

.....
puheenjohtaja.

E. J. Järvinen
.....
sihteeri.

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta 5 p:ltä helmikuuta 1929. - Puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja K. Harvala ja sihteerinä E. Jokinen. Lisäksi olivat saapuvilla Aalto J.F., Valta A., Kuusisto, Hakki-la, Lehtokoski ja Reinikainen.

1 §. Valiokuntien puheenjohtajien vaalit.

Puheenjohtaja Harvala ilmoitti kutsuneensa valmistavan valiokunnan koolle neuvottelemaan mitenkä ryhmän jäsenten on meneteltävä eduskunnan eri valiokuntien puheenjohtajapaikkoja täytettäessä. Maalaisliiton ryhmän taholta on ilmoitettu, että he suostuvat siihen, että sos.-dem. ryhmä saa viisi valiokunnan puheenjohtajan paikkaa, jos me myönnämme maalaisliitolle puheenjohtajan paikan neljässä valiokunnassa. On ajateltu, että sos.-dem. ryhmästä tulisivat valiokuntien puheenjohtajiksi seuraavat henkilöt: Hakki-la suuren valiokunnan puheenjohtajaksi, Aalto J.F. perustuslakivaliokunnan puheenjohtajaksi, Ailio sivistysvaliokunnan puheenjohtajaksi, Reinikainen talousvaliokunnan puheenjohtajaksi, sekä Voionmaa vasta valittavan kulkulaitosvaliokunnan puheenjohtajaksi. Maalaisliiton taholta vaaditaan myös, että ulkoasiain valiokunnan puheenjohtajaksi olisi valittava Kukkonen, jotenka Schauman tulisi siltä paikalta syrjäytettäväksi.

Reinikainen lausui, että asiaa on perusteellisesti harkittava, jotta ollaan täysin selvillä mitenkä menetellään. Kannatti sitä ajatusta, että toimittaisiin yhteisymmärryksessä maalaisliiton kanssa.

Lehtokoski oli sitä mieltä, että jos maalaisliittolaisten yhteistoimintaesitykseen suostutaan, niin sen täytyy kumminkin tapahtua ehdolla, ettei Schaumania syrjäytetä ulkoasiain valiokunnan puheenjohtajan paikalta, sillä hän on siihen varsin pystyvä.

Aalto J.F. oli Schaumanin suhteen samaa mieltä kuin Lehtokoski. Ei pitänyt muuten onnistuneena sitäkään suunnitelmaa,

että hänet syrjäytettäisiin suuren valiokunnan puheenjohtajan toimesta, jossa hän viime valtiopäivillä on ollut. Miksi ei Hakkila jätetty laki- ja talousvaliokunnan jäseneksi edelleen, sen puheenjohtajaksi hänet olisi nyt voitu valita.

Hakkila huomautti, että hän oli viime vuonna vain väliaikaisesti laki- ja talousvaliokunnassa, kun Itkonen tahtoi jättää varajäseneksi, opintojensa y.m. syiden takia. Nyt on Itkonen valittu jälleen vakinaiseksi jäseneksi, mikä on kohtuullista, ja siitä syystä hän on siirtynyt suureen valiokuntaan, missä on aikaisemminkin ollut.

Lehtokoski lausui, että näyttää varsin tarkoituksenmukaiselta sellainen ajatus, että Hakkila tulee suuren valiokunnan ja Aalto perustuslakivaliokunnan puheenjohtajaksi.

Kuusisto kannatti Lehtokosken käsitystä.

Kun vielä oli tiedusteltu Itkoselta haluaisiko hän ottaa vastaan puheenjohtajan toimen laki- ja talousvaliokunnassa, jos se paikka sos.-dem. ryhmän miehelle saataisiin, ja Itkonen ilmoittanut, ettei hän sitä halua, päätti valmistava valiokunta eri valiokuntien puheenjohtajapaikkojen suhteen hyväksyä sen suunnitelman, mikä tämän §:n alussa on esitetty. Samalla päätettiin ilmoittaa maalaisliiton ryhmän edustajille, että sosiaalidemokraatit tulevat ulkoasiain valiokunnan puheenjohtajaksi Hännestämään Schaumania ja valtionvarain valiokunnan puheenjohtajaksi Furuholmia.

2 §. Voionmaan 60-vuotispäivä.

Senjohdosta, että ryhmän jäsen Voionmaa täyttää helmikuun 14 p:nä 60 vuotta, päätettiin, että ostetaan hänelle ryhmän varoilla joku sopiva muistolahja. Asian lopullinen ratkaisu jätettiin kumminkin seuraavaan valmistavan valiokunnan kokoukseen.

Pöytäkirjan vakundeksi:

Kaarle Harvala
puheenjohtaja.

E. Jokinen
sihteeri.

Pöytäkirja Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta 7 piltä helmikuuta 1929. - Puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja K. Harvala ja sihteerinä E. Jokinen.

1 §. Läsnäolijat.

Kokouksessa olivat saapuvilla, paitsi puheenjohtajaa ja sihteerinä, seuraavat valmistavan valiokunnan jäsenet: Aalto, Kuusisto, Lehtokoski, Hakkila, Valta, Pekkala maatalousvaliokunnasta, Seppälä valtionvarain valiokunnasta, Ryömä pankkivaliokunnasta, sekä puoluesihteerinä Viik.

2 §. Ryhmän jäsenten laatimat eduskunta-aloitteet.

Tarkastettiin seuraavat, valmistavalle valiokunnalle esitetyt, ryhmän jäsenten laatimat eduskunnalle jätettäviksi tarkoitetut aloitteet.

Kuusisto ilmoitti tekevänsä aloitteen tielain 61 ja 66 §:n muuttamisesta. - Päätettiin ehdottaa ryhmälle, että aloitteen tekemiseen annetaan suostumus.

Escola y.m. olivat ilmoittaneet tekevänsä raha-asiaaloitteen, joka tarkoittaa 1 milj. markan myöntämistä käytettäväksi avustuksena kunnille maatalousneuvojain palkkaamiseksi. - Asiaa harkittuaan katsoi valmistava valiokunta, että ryhmän ei olisi syytä estää tällaisen aloitteen tekemistä, mutta aloitteen laatijoille olisi sentään lausuttava toivomus, ettei aloitetta jätettäisi sisään, koska se tarkoittaa maataloudellisen neuvontatyön edistämistä kuntien välityksellä, mikä ei meidän maassamme tällä kertaa näydy tarkoituksenmukaiselta.

Tolonen oli ilmoittanut jättäneensä eduskunnalle aloitteen Kyrönsalmen lossin ottamisesta valtion hoitoon ja sillan rakentamisesta Kyrönsalmen yli. - Aloite katsottiin kuuluvan sellaisiin paikallisuontoisia asioita koskeviin aloitteisiin, joidenka tekemiseen ryhmän jäsenillä aina on oikeus.

Aalto J.F. ilmoitti yhdessä Puittisen kanssa laatineensa aloitteen asevelvollisten palvelusajan lyhentämisestä 9 kuukauteen, ~~xxxxxxxxxxxx~~ Päätettiin ehdottaa ryhmän päätet-

täviksi, että tämä aloite on katsottava ryhmän aloitteeksi.

Valta K. oli jättänyt valmistavalle valiokunnalle aloitteen, jossa esitettään suoviljelyskoeaseman perustamista Pohjois-Savoon ja varojen myöntämistä tarkoitusta varten. - Aloite katsottiin sen luontoiseksi, ettei ryhmällä ole mitään sen eduskunnalle jättämistä vastaan.

Viik ehdotti, että ryhmän taholta tehtäisiin aloite 5 milj. markan suuruisen määrärahan ottamisesta talousarvioon punaisten invalidien avustamiseksi. - Valmistava valiokunta päätti yhtyä kannattamaan Viikin ehdotusta.

Viik ehdotti, että ryhmän taholta tehtäisiin niinikään aloite amnestian aikaansaamiseksi vuoden 1918 tapausten takia maanpakolaisuudessa oleville.

Ryömä arveli, ettei maamme lakien mukaan voitane sähätä armahdusta muille kuin niille, jotka jo ovat saaneet tuomion.

Hakkila huomautti, että kyllä lailla voidaan säätää amnestia sellaisillekin, joita ei ole tuomittu, vaikka presidentillä ei olekaan oikeutta armahtaa muita kuin tuomion saaneita.

Päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että amnestia-asiasta tehtäisiin lakialoite, ja että asia annettaisiin Viikin ja Hakkilan hoidettavaksi.

Viik lausui, että myöskin tuomittujen kommunistien hyväksi olisi ryhmän taholta jotakin tehtävä. Kuitenkaan ei näiden toimenpiteiden tarvitsisi koskea muita kuin puhtaasti aatteellisista syistä tuomittuja. Sotilasvakoilusta ja muista sen tapaisista teoista tuomituille ei voitane vapautuusta vaatia.

Aalto J.F. kannatti Viikin käsitystä. Jos voidaan järjestötoiminnan takia tuomitut eroittaa niistä, jotka ovat saaneet tuomion varsinaisista rikoksista, niin ensinnainittujen hyväksi olisi jotakin syytä tehdä.

Hakkila ja Seppälä asettivat kumpikin tällaisen ajatuksen epäilyksenalaiseksi. Tokkopa Viikin esittämät toimenpiteet johtaisivat mihinkään tuloksiin. Jos sos.-dem. ryhmän taholta ryhdyttäisiin vaatimaan tuomituille kommunisteille armahdusta, saataisiin siitä pelkkää moitetta joka taholta, eikä suinkaan

kommunisteilta itseltään. Mutta jos kommunistinen ryhmä esittää puolestaan amnestiavaatimuksen, niin silloin voida keskustella suhtautumisesta siihen. Tällä kertaa ei voitane mitään tehdä. - Valmistava valiokunta yhtyi tähän käsitykseen.

Lehtokoski ilmoitti aikovansa tehdä aloitteen hankioikeusikärajan alentamisesta 21 vuoteen.

Aalto J. F. huomautti, että Lehtokosken aloitteeseen on sisällytettävä myöskin esitys hankioikeuden myöntämisestä sotilaille. - Valmistava valiokunta piti tällaisen aloitteen tekemistä ryhmän nimessä suotavana.

Pekkala ilmoitti tekevänsä aloitteen, jossa kehoitetaan hallitusta kiirehtimään lex Kallion tarkistamista, varsinkin mikäli se koskee liian pienten tilojen lisäämään saantia. - Valiokunta piti aloitetta tarpeen vaatimana.

Pekkala esitti niinikään, että olisi tehtävä toivomusaloite, jossa esitettäisiin toimeenpantavaksi tutkimus pienviljelijäin taloudellisista oloista. - Valmistava valiokunta päätti ehdottaa ryhmälle, että aloitteen teko tästä asiasta annettaisiin Pekkalan tehtäväksi.

Pekkala esitti vielä, että ehkä olisi syytä tehdä myöskin aloite mäkitupalaisten aitausvelvollisuutta koskevasta asiasta, johonka puolueen pienviljelijäneuvottelukunta on kiinnittänyt huomiota. - Valiokunta päätti tämänkin asian suhteen ehdottaa, että aloitteen tekeminen jätettäisiin Pekkalan huoleksi.

Rapo oli lähettänyt valmistavalle valiokunnalle kirjeellisen tiedustelun eikö myöskin rautiealoitteita olisi tehtävä jo näiden valtiopäivien alkaessa. - Valmistava valiokunta katsoi, että kun ~~rautatiealustan rakentamisesta jo näiden valtiopäivien alkaessa~~ se viisivuotiskausi, jota varten uusien rautateiden rakennussuunnitelma viimeksi on tehty, päättyy jo 1930 niin on toivomusaloitteita uusien ratojen rakentamisesta jo näille valtiopäiville jätettävä. Asiasta päätettiin huomauttaa ryhmän jäsenille.

Pekkala huomautti, että ehkä olisi tehtävä myöskin aloite omakotirahaston kartuttamisesta. - Valmistava valiokunta katsoi, että voitaisiin uusia asiasta aikaisemmin tehty aloite.

Puheenjohtaja esitti Suomen valtionrautateiden työntekijöiden liitolta saapuneen kirjelmän, jossa kiinnitettiin sos.-dem. eduskuntaryhmän huomiota siihen, että rautateiden palveluskunnan ja alempipalkkaisten virkailijain palkat ovat varsin alhaiset ja toivotaan, että ryhmän puolelta myötävaikutettaisiin näiden palkkojen korottamiseen.

Kirjelmä päätettiin ehdottaa jätettäväksi valtionvarainvaliokuntaan kuuluville ryhmän jäsenille, sopivassa yhteydessä huomioonotettavaksi.

4 §. Voionmaan 60-vuotispäivä.

Sen johdosta, että ryhmän jäsen professori Väinö Voionmaa täyttää helmikuun 12 p:nä kuluvaan vuoteen kuusikymmentä vuotta, päätettiin hankkia hänelle ryhmän puolesta muistolahjaksi valokuva-albumi, johonka liitetään kaikkien ryhmän jäsenten valokuvat. - Lahjan perille saattaminen jätettiin ryhmän puheenjohtajien huoleksi.

5 §. Uudisviljelyspalkkiot.

Sen johdosta, että maatalousvaliokunta lähiviinä tulee antamaan valtionvarainvaliokunnalle lausuntonsa hallituksen esityksestä ~~XXXX~~, joka koskee varojen myöntämistä uudisviljelyspalkkioiksi, sekä myöskin hallituksen esityksestä laiksi maataloustuotannon edistämisrahastosta, päätettiin esittää nämä kysymykset ryhmän käsiteltäväksi, koska ryhmän jäsenten keskuudessa ollaan niistä jonkun verran eri mieltä.

Lakiehdotusten selostaminen annettiin Pekkalan tehtäväksi.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Kaarlo Haavala
puheenjohtaja.

Eino Jalonen
sihteeri.

Pöytäkirja Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistusvaliokunnan kokouksesta helmikuun 8 päivänä 1929. Kokouksessa olivat saapuvilla: Harva puheenjohtajana, Valta sihteerinä sekä jäsenet Lehtokoski, Auusisto, Ryömä, Seppälä, Pekkala, Aalto, ja Rapo. Itkonen

1 §.

Puheenjohtaja ilmoitti saaneensa tietää, että eduskunnan sihteerin tointa, joka nyt on avoinna, aikoisi hakea m.m. tuomari Anton Kotonen, joka, edellyttäen sitä ennen vapautuvansa hallituksen jäsenyydestä, vaatii mainitusta sihteerin toimesta palkkaa Smk. 11,000:- kuukaudessa. Saamiensa tietojen nojalla puheenjohtaja ehdotti keskusteltavaksi asiasta, jotta ryhmämme voisi määrätä kantansa sihteerin vaalissa sekä edellä mainittuun että muihin hakijoihin nähden.

Keskustelun kuluessa käyttivät asiasta puhevuoroja Aalto, Lehtokoski, Ryömä, Seppälä, Itkonen ja Pekkala, jotka kaikki lausuvat sen ajatuksen, että ryhmällämme ei ole syytä kannattaa Kotosta kyseelliseen toimeen, varsinkin kun hänen palkkavaatimuksensa on huomattavan korkea ja hän eraissa suhteissa ei tunnustetuista kyvyistään huolimatta ole sopivin sihteerin toimeen. Sensijaan hän voidaan edelleenkin pysyttää suuren valiokunnan sihteerinä, joka toimi K:n hallituksessa olon ajaksi olisi täytettävä vain väliaikaisesti. - Keskustelussa mainittiin juristit Huttunen, Rammo ja Horelli, joita kaikki puhevuoronkäyttäjät pitivät sopivampina eduskunnan sihteerin toimeen, mikäli siihen hakevat.

Päätös: valmistusvaliokunta ehdottaa ryhmälle, että ryhmä edellä viitatuista syistä ei voi kannattaa Kotosta eduskunnan sihteerin toimeen eikä myötävaikuttaa hänen valitsemiseensa.

vakuudeksi:

Kaarlo Haavala
Puheenjohtaja.

A. Vainio
P. Rönkä

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta 14 p:ltä helmikuuta 1929. - Puheenjohtajana toimi K. Harvala ja sihteerinä E. Jokinen.

1 §. Läsnäolijat.

Saapuvilla olivat paitsi puheenjohtajaa ja sihteerinä valmistavan valiokunnan jäsenet Valta K., Kuusisto, Lehtokoski, Rantala, Seppälä, Itkonen, Paasivuori ja Aalto J.F.

2 §. Voionmaan 60-vuotispäivä.

Ryhmän jäsenet Lehtokoski ja Seppälä, joidenka tehtäväksi oli annettu hankkia V. Voionmaalle hänen 60-vuotispäivänään muistolahja, sekä kukkia, ilmoittivat näiden aiheuttaneen menoja yhteensä 850 markkaa.

Laskut hyväksyttiin.

3 §. Eduskunnan sihteerin vaali.

Sen johdosta, että eduskunnan sihteerin vaali toimitetaan eduskunnan istunnossa helmikuun 14 p:nä, otettiin harkittavaksi kysymys ketä sihteerin tointa hakeneista henkilöistä sos.-dem. ryhmän olisi äänestettävä. Puheenjohtaja lausui, että ne viran hakijat, joihinka huomio tulee kohdistettavaksi ovat varatuomarit Kotonen, Viranko ja Tammio.

Itkonen huomautti, että viran hakijoista Kotonen epäilemättä on ansioihin ja pätevyyteen katsoen ensimmäinen, mutta on seikkoja, jotka tekevät hänet vähemmän sopivaksi. Sopivin ehkä olisi Tammio.

Ryömä ja Hakkila yhtyivät Itkonen käsitykseen.

Aalto J.F. ehdotti, että yhdyttäisiin kannattamaan Kotonen valitsemista.

Paasivuori kannatti Aallon ehdotusta.

Seppälä ilmoitti pitävänsä virkaan sopivimpana Virankoa.

Puheenjohtaja Harvala ilmoitti tutustuneensa hakijain ansioluetteloihin. Puheenaolevat ehdokkaat ovat kaikki päteviä, mutta Tammio lienee heistä sopivin.

Toimitettiin äänestys. 9 äänellä päätti valmistava valiokunta ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että äänestettäisiin Tammiota. Aallon ehdotus, että ehdokkaaksi hyväksyttäisiin Kotonen, sai 3 ääntä, ja Virangon ehdokkuuden puolesta annettiin 1 ääni.

4 §. Uudet verolait.

Edellisessä kokouksessaan oli ryhmä tehnyt päätöksen, että kysymys ryhmän suhtautumisesta tekeillä oleviin uusiin verolakeihin otetaan käsiteltäväksi helmikuun 14 päivän kokouksessa, ja oli Itkonen silloin lupautunut kysymyksen alustajaksi. Valmistava valiokunta otti nyt harkittavakseen millä tavoin kysymyksen käsittely ryhmän kokouksessa olisi järjestettävä.

Itkonen lausui, että jos halutaan nyt tässä ryhmän kokouksessa saada asiasta myöskin päätös, niin silloin olisi valmistavan valiokunnan tämä kysymys alustavasti käsiteltävä, mutta koska on todennäköistä, että asiasta syntyy ryhmässä laaja keskustelu, ja erilaisia mielipiteitä tullaan esittämään, niin lienee parasta, että tämän päivän kokouksessa vain kysymyksestä keskustellaan, ja tämän keskustelun perusteella valmistava valiokunta sitten tekee päätösehdotuksen seuraavaan ryhmän kokoukseen.

Itkonen esittämä käsittelytapa hyväksyttiin ja päätettiin ehdottaa ryhmälle meneteltäväksi sen mukaisesti.

5 §. Suhtautuminen kommunistien aloitteisiin.

Sen johdosta, että ryhmän jäsenten keskuudessa oli ilmennyt jonkun verran epätietoisuutta siitä miten eduskunnassa äänestettäessä kommunistien, suojeluskuntien hajottamista koskevasta aloitteesta olisi meneteltävä, otettiin tämä kysymys alustavasti käsiteltäväksi.

Aalto J.F. huomautti, että puheenaolevassa asias-

sa jotkut ryhmän jäsenistä olivat äänestäneet kommunistien mukana, toisten taas äänestessä vastaan. Tämä johtui epä-tietoisuudesta. Puolustusvaliokunnan sos.-dem. jäsenet eivät olleet liittäneet mietintöön vastalauseita.

Hakkila lausui, että suuressa valiokunnassa kaikki sos.-dem. jäsenet äänestivät kommunistien aloitteen puolesta, koska nämä siinä vaativat suojeluskuntien lakkauttamista.

Valmistava valiokunta päätti ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että kysymyksen suojeluskuntien lakkauttamisesta tullessa jälleen esille eduskunnassa, olisi ryhmän jäsenten äänestettävä kommunistien ehdotuksen puolesta.

6 §. Lomapyynnöt.

Ryhmän jäsen Eskola oli ilmoittanut aikovansa pyytää vapautusta eduskunnan seuraavan päivän istunnosta, ja anoi siihen ryhmän suostumusta.

Valmistava valiokunta päätti ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että lomapyyntöön ei suostuta, koska sanotussa istunnossa tulee olemaan tärkeitä äänestyksiä sairausvakuutuslakia käsiteltäessä.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Rauni Kauranen
E. J. Järvinen
Pöytäkirja

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraat-
tisen Eduskuntaryhmän valmistavan valiokun-
nan kokouksesta 21 p:ltä helmikuuta 1929. -
Kokouksen puheenjohtajana toimi ryhmän puheen-
johtaja K. Harvala ja sihteerinä E. Jokinen.

1 §. Läsnäolijat.

Paitsi puheenjohtajaa ja sihteerää, olivat kokoukses-
sa saapuvilla Valta A., Kuusisto, Lehtokoski, Ryömä, Pekkala,
Hakkila, Aalto J.F., Koponen, Seppälä, Itkonen, Ailio ja Paa-
sivuori.

2 §. Lomapyynnöt.

Vapautusta eduskunnan istunnosta helmikuun 26 p:nä il-
moitti aikovansa pyytää K. Valta. - Anomusta puolletaan.

Rantala ilmoitti anovansa ryhmän suostumusta saadak-
seen vapautusta valiokuntatyöstä helmikuun 25 p:ksi. - Tätä-
kin anomusta päätti valmistava valiokunta puoltaa.

Ryhmän jäsenet Tervo, Pensas, Puittinen ja Lehikoinen
olivat jättäneet valmistavalle valiokunnalle kirjallisen il-
moituksen, että he aikovat anoa vapautusta eduskuntatyöstä
helmikuun 23 - 25 p:ksi vaalipiirinsä sos.-dem. piirikokouk-
seen osanoton takia. - Anomusta päätettiin puoltaa.

3 §. Eduskunnan matka Imatralle.

Puheenjohtaja Harvala ilmoitti, että eduskuntapiireis-
sä suunnitellaan retkeilyä Imatralle, uuteen voimalaitokseen
tutustumista varten, ja toivotaan sos.-dem. ryhmänkin taholta
suhtauduttavan myönteisesti tähän hankkeeseen.

Valmistava valiokunta katsoi, ettei sillä puolestaan
ole mitään suunniteltua retkeä vastaan, jotenka ryhmän jäsen-
tenkin olisi syytä retkeen osallistua.

Ryhmän edustajaksi retkeilyä järjestävään, eduskunta-
ryhmien valitsemaan yhteiseen toimikuntaan päätettiin ehdot-
taa valittavaksi A. Kuusisto.

4 §. Ryhmän jäsenten käynti Elannossa.

Puheenjohtaja ehdotti, että ryhmän jäsenille järjestettäisiin yhteinen käynti Osuusliike Elantoon, mainitun liikkeen uuteen hallintoneuvoston rakennukseen tutustumista varten.

Ehdotus hyväksyttiin, ja päätettiin samalla ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että tämän retkellön järjestäminen jätettäisiin E. Jokisen huoleksi.

5 §. Ehdokkaat kulkulaitosvaliokuntaan.

Sen johdosta, että eduskunta on päättänyt näillä valtiopäivillä asetettavaksi myöskin kulkulaitosvaliokunnan, otettiin käsiteltäväksi kysymys, ketä ryhmän jäsenistä ehdotettaisiin tähän valiokuntaan.

Ehdokkaina mainittiin aluksi Voionmaa, Pekkala, Ryömä, Leino F.J., Repo, Valta A., Penttala, Reinikainen, Rantala, Hakala ja Lehikoinen.

Näistä hyväksyttiin ainoastaan Voionmaa ehdokkaaksi yksimielisesti, muiden suhteen toimitettiin äänestys, jossa nämä saivat Pekkala 10, Valta A. 9, Leino F.J., Reinikainen ja Penttala kukin 7 ääntä, jotenka nämä siis päätettiin ehdottaa valittavaksi vakinaisiksi jäseniksi. Valiokunnan varajäseniksi päätettiin ehdottaa valittavaksi Ryömä ja Lehikoinen.

6 §. Uudet verolait.

Kun ryhmän edellisessä kokouksessa oli ollut käsiteltävänä kysymys ryhmän suhtautumisesta uusiin verolakehdotuksiin, oli ryhmä antanut valmistavan valiokunnan tehtäväksi siinä, oli ryhmä antanut valmistavan valiokunnan tehtäväksi laatia päätösehdotuksen asiasta nyt pidettävään ryhmän kokoukseen. Tämän johdosta otettiin kysymys jälleen valmistavasti käsiteltäväksi. Puheenjohtaja selosti aluksi niitä ajatuksia, joita ryhmän edellisessä kokouksessa oli valmistavalle valiokunnalle evästyksiksi esitetty. Tämän jälkeen seurasi asiasta keskustelu.

Ryömä lausui, että kun tästä asiasta on ryhmän jäse-

nillä hyvinkin erilaisia mielipiteitä, niin valmistavan valiokunnan olisi saatava nyt aikaan jonkinlainen kompromissiponsi, että päästäisiin yksimieliseen päätökseen ryhmässä. Ilmoitti itse olevansa jonkun verran epäilevällä kannalla suunniteltujen verolakiuudistusten suhteen, viittasi puoluesihteerin Viikin kirjoitukseen saman päivän Suomen Sosialidemokratissa.

Kuusisto huomautti, että mitä paikallisten verolautakuntien kokoonpanoon tulee, josta on oltu eniten eri mieltä, niin siinä suhteessa tuskin voidaan mennä pitemmälle kuin hyväksyä Lehikoisen edellisessä ryhmän kokouksessa tekemä ehdotus, että valtio saisi valita vain puheenjohtajan ja asettaa asiamiehen.

Aalto J. F. katsoi, että uusi järjestelmä olisi epäilemättä epäkansanvaltainen, mutta arveluttavaa myöskin olisi tätä lakiesitystä ilman muuta hylätä. Ehdotti, että asia esitettäisiin ryhmän päätettäväksi ilman mitään päätöslauselmaehdotusta valmistavan valiokunnan puolelta.

Harvala selosti lähemmin uutta laiehdotusta. Huomautti, että valtionvarain valiokunnan kommunistisetkin jäsenet ovat yhtyneet valiokunnan mietintöön muissa suhteissa, paitsi siinä, että he ehdottavat lääninverolautakunnan valittavaksi läänin kuntain yhteisessä kokouksessa. Samalla puhuja huomautti myöskin siitä, että veroasiamiehen nimittäisi ~~valtio~~ ^{valtio}ministeriö, eikä lääninverolautakunta.

Itkonen lausui, että jos kerran ajetaan valtion ja kunnan verotus yhdistää samalle elimelle, niin täytyyhän silloin valtiolla olla oikeus myöskin nimittää osa verolautakunnan jäsenistä. Ja jos lääninverolautakunnan valitsisi läänin kuntain yhteinen kokous suhteellisilla vaaleilla, ja jos taas lääninverolautakunta valitsisi valtiota edustavat jäsenet paikalliseen verolautakuntaan myös suhteellisilla vaaleilla, niin siinä ei silloin enään olisi mitään epäkansanvaltaista. Tätä olisi siis vaadittava, sekä että lääninverolautakunnan puheenjohtajan nimittäisi veroneuvosto. Mitä jyvityssysteemiin tulee, niin sitä eivät ne ilmeisesti ole oikein ymmärtäneet, jotka sitä vastaan ryhmässä ovat puhuneet. Ehdotti, että valmistava valiokunta ehdottaisi ryhmän päätettäväksi seuraavaa:

Valmistava valiokunta ehdottaa, että ryhmä päättäisi kannattaa verolakien hyväksymistä sos.-dem. vastalauseen mukaisesti muuten, paitsi ehdottaa, että lääninverolautakuntain jäsenet valitaan läänin kuntain edustajain kokouksessa suhteellisilla vaaleilla, että lääninverolautakunnan puheenjohtajan nimittää valtionvarain ministeri, ja että paikallisten lautakuntain valtion jäsenet valitaan lääninverolautakunnassa suhteellisilla vaaleilla.

Itkosen ehdotus hyväksyttiin ja päätettiin ehdottaa se ryhmän päätökseksi. Jyvitysjärjestelmän suhteen päätettiin ehdottaa hyväksyttäväksi valiokunnan kanta.

7 §. Virkamiesten palkka-asia.

Päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että kysymys ryhmän suhtautumisesta hallituksen esitykseen virkamiesten palkkojen korottamisesta käsiteltäisiin ryhmässä samaa tapaa noudattamalla kuin verolakikysymyksen, että ensin suoritetaan alustava keskustelu ja seuraavassa kokouksessa tehdään päätös.

Asian alustaminen ryhmän kokouksessa päätettiin antaa Ryömän tehtäväksi.

8 §. Kirjelmä.

Puheenjohtaja esitti Suomen Rakennusmestariilitolta saapuneen kirjelmän, jossa kosketeltiin valtion virkailijain palkka-asiaa. - Kirjelmä päätettiin jättää valtionvarain valiokunnan jäsenille.

Samoin esitti puheenjohtaja Helsingin työttömyyskomitean kirjelmän, koskeva työttömyyskysymystä. Tämän johdosta päätettiin ~~antaa komitealle~~ ettei tällä hetkellä voitane tehdä mitään asian edistämiseksi, ennenkuin saadaan tietää mihinkä toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä työttömyyden lieventämiseksi.

9 §. Ulkomaalaisten oikeus ostaa kiinteistöjä.

Itkonen ilmoitti, että laki- ja talousvaliokunnassa on paraikaa käsiteltävänä hallituksen esitys laiksi ulkomaalaisten oikeudesta hankkia kiinteistöjä maassamme. Oli sitä mieltä,

että hallituksen esitys olisi hylättävä.

Asia päätettiin jättää asianomaisen valiokuntaryhmän ratkaistavaksi.

10 §. Luotsilaiva Valvojan korjaaminen.

Luettiin Helsingin Laivatelakan työläisten kirjelmä, jossa lausutaan toivomus, että höyrylaiva Valvojan korjaamiseen myönnettäisiin sen suuruinen määräraha kuin hallitus oli ehdottanut, mutta jonka valtionvarain valiokunta on ehdottanut evättäväksi.

Lyhyen keskustelun jälkeen päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että ryhmä kannattaa hallituksen esitystä varojen myöntämisestä tähän tarkoitukseen.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Kaarle Karvonen
puheenjohtaja.

Wuiforainen
sihteeri.

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta 28 p:ltä helmikuuta 1929. - Puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja K. Harvala ja sihteerinä E. Jokinen.

1 §. Läsnäolijat.

Paitsi puheenjohtajaa ja sihteerää olivat saapuvilla Valta A., Kuusisto, Lehtokoski, Ryömä, Voionmaa, Rantala, Pekkala, Reinikainen, Hakkila, Seppälä, Paasivuori, Aalto J.F. ja Itkonen.

2 §. Talikkalan yhteiskoulun asia.

Yhteiskoulun johtajatar Hilja Pärssinen Viipurista ilmoitti, että eduskunnalle on jätetty raha-asiaaloite, jossa annetaan 250,000 markan suuruisia rakennusavustusta hänen miehensä tri Pärssisen johtamalle Talikkalan yhteiskoululle ja toivoi, että sos.-dem. ryhmä myötävaikuttaisi tämän avustuksen saamiseen.

Päätettiin sattuua rouva Pärssisen toivomus ryhmän tietoon, sekä ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että sivistysvaliokuntaan kuuluvat ryhmän jäsenet voivat tehdä asiasta myöhemmin ryhmälle esityksen, jos sen tarpeelliseksi katsovat.

3 §. Puolueneuvoston kokous.

Maaliskuun 10 p:nä pidettävään sos.-dem. puolueneuvoston kokoukseen päätettiin ryhmän edustajaksi ehdottaa valittavaksi E. Jokinen.

4 §. Toivo Lehdon sairaus.

Sen johdosta, että ryhmän jäsen Toivo Lehto on jo pitemmän aikaa ollut sairaana, eikä hänen paruntumisestaan tietävästi ole ainakaan lähiaikoina toiveita, otettiin harkittavaksi kysymys, olisiko Lehdolle esitettävä toivomus, että hän suostuisi pyytämään edustajatoimestaan eron, jotta voitaisiin kut-

sua varamies hänen tilalleen. - Päätettiin antaa A. Muhosen, sekä muiden Vaasan läänin itäisen vaalipiirin edustajien tehtäväksi koettaa järjestää tämä asia tyydyttävällä tavalla.

5 §. T. Tainion sairaus.

Puheenjohtaja ilmoitti, että ryhmän jäsen T. Tainio on myöskin niin sairas, ettei hän voi ainakaan valtion tilien tarkastukseen ottaa osaa. Samalla ilmoitti puheenjohtaja Harvala, että hänen olisi Tainion varamiehenä otettava nyt osaa tilintarkastukseen, mutta hänellä ei muiden tehtäviensä takia olisi siihen aikaa, jotenka asia olisi järjestettävä niin, että hän, Harvala pyytää vapautusta varatilintarkastajan toimesta ja hänen tilalleen vuosien 1927 ja 1928 tilejä tarkastamaan ehdotetaan valittavaksi joku toinen henkilö.

Tämän johdosta päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että Harvala saisi pyytää vapautusta valtiontilintarkastajain varamiehen toimesta, sekä että hänen tilalleen ehdotettaisiin valittavaksi V. Rantala.

6 §. Työttömyysmääräraha.

Sen johdosta, että eduskunnalle on jätetty hallituksen esitys, jossa ehdotetaan kuluvan vuoden tulo- ja menoarvioon otettavaksi 10 miljoonan markan suuruinen määräraha työttömyyden torjumiseksi, otettiin käsiteltäväksi kysymys, mitenkä ryhmän on tähän hallituksen esitykseen suhtauduttava. - Päätettiin lausua valtionvarain valiokunnan jäsenille evästykseksi, että he voisivat ehdottaa sanotun määrärahan korotettavaksi 25 miljoonaksi markaksi.

7 §. Virkamiesten palkkakysymys.

Sen johdosta, että kysymys ryhmän suhtautumisesta virkamiesten palkkojen korottamista koskevaan hallituksen esitykseen oli päätetty ottaa ryhmän kokouksessa käsiteltäväksi samana päivänä, päätti valmistava valiokunta ehdottaa, että asian käsittelyssä noudatettaisiin jo aikaisemmin hyväksyttyä

käsittelyjärjestystä, niin että nyt kuullaan alustus, jonka esittää ryhmän jäsen Ryömä, ja vasta seuraavassa kokouksessa tehdään asiasta päätös.

8 §. Ylioppilaskunnan tonttikysymys.

Sen johdosta, että eduskunnalle on jätetty esitys erään tontin luovuttamisesta Helsingin yliopiston ylioppilaskunnalle määrätyillä ehdoilla, otettiin käsiteltäväksi kysymys, mitenkä ryhmän on asiaan suhtauduttava. - Lyhyen keskustelun jälkeen päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että ryhmä asettuu puoltamaan tontin luovuttamista tarkoittavaa esitystä. Päätös tehtiin äänestyksen jälkeen 10 äänellä 3 ääntä vastaan.

9 §. Eräs kurinpito-asia.

Puoluetoimikunnan puheenjohtaja Itkonen ilmoitti, että puoluetoimikunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että eräät ryhmän jäsenet eduskunnassa avioliittolakia käsitellessä olivat äänestäneet avioliiton päättämistapaa koskevassa kysymyksessä sellaisen kannan puolesta, että avioliitto voidaan päätellä joko kirkollisella tai siviilivihkimisellä. Näin menetellessään olivat puheenaolevat edustajat puoluetoimikunnan mielestä menettelleet vastoin puolueen periaatteita, koska pakollinen siviilivioliitto on se avioliiton päättämismuoto, jonka ~~puolesta~~ kannalle ryhmä aikaisemminkin on asettunut. - Asia päätettiin ottaa esille valmistavan valiokunnan seuraavassa kokouksessa.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Kaarlo Harvala *Antti J. Salminen*

Tarkastettu / 29.

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraat-
tisen Eduskuntaryhmän vaamistavan valiokunnan
kokouksesta 5 p:ltä maaliskuuta 1929. - Puheen-
johtajana toimi ryhmän puheenjohtaja ~~xxxxx~~ K.
Harvala ja sihteerinä E. Jokinen.

Saapuvilla olivat, paitsi puheenjohtajaa
ja sihteerää, Aalto J.F., Kuusisto, Valta A.,
Hakkila, Lehtokoski, Reinikainen, Rantala, Sep-
pälä, Paasivuori, Voionmaa, Pekkala, Ailio, Ra-
po ja Keto.

1 §. Kommunistien työttömyysväläkysymys.

Sen johdosta, että sosialiministeri Mannio oli eduskunnan
istunnossa maaliskuun 5 p:nä antanut vastauksen kommunistien ta-
holta tehtyyn, työttömyysstilannetta koskevaan välikysymykseen,
kokoontui valmistava valiokunta heti ministerin vastauksen kuul-
tuaan neuvottelemaan siitä mitenkä ryhmän olisi tähän vastauk-
seen ja sen johdosta syntyvään keskusteluun suhtauduttava.

Puheenjohtaja Harvala selosti aluksi lyhyesti millä ta-
valla ryhmä oli suhtautunut melkein tasan vuosi sitten sattuneee-
seen samanlaiseen tapaukseen.

Aalto J.F. lausui, ettei ryhmällä ole syytä koettaa saada
hallitukselle epäluottamuslausetta, mutta jonkinlainen päiväjär-
jestykseen siirtymismuoto voitaisiin esittää.

Reinikainen ja Keto yhtyivät Aallon käsitykseen.

P ä ä t ö s. Päätettiin ehdottaa eduskunnan hyväksyttäväk-
si seuraavanlainen ponsi:

Eduskunta, odottaen hallituksen tehokkaasti toimivan ny-
kyisen vaikean työttömyysstilante n lieventämiseksi, siirtyy päi-
väjärjestykseen.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Kaarlo Harvala
.....

Antti J. Ailio
.....

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta 7 p:ltä maaliskuuta 1929. - Puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja K. Harvala ja sihteerinä E. Jokinen. Paitsi puheenjohtajaa ja sihteerinä olivat saapuvilla Valta A., Kuusisto, Koponen, Ryömä, Pekkala, Hakkila, Rapo, Itkonen, Aalto J.F., Ailio, Voionmaa ja Rantala.

1 §. Virkamiesten palkkakysymys.

Sen johdosta, että ryhmän edellisessä kokouksessa oli ollut esillä kysymys ryhmän suhtautumisesta virkamiesten palkkojen koroittamista tarkoittavaan hallituksen esitykseen, ja ryhmä oli antanut valmistavan valiokunnan tehtäväksi päätöslauselmaehdotuksen laatimiseen, otettiin tämä asia jälleen valmistavasti käsiteltäväksi.

Puheenjohtaja Harvala ilmoitti pääministerin lausuneen hänelle, että hallitus pitää virkamiesten palkkakysymyksen ratkaisua siksi tärkeänä, että eduskunnan on vielä kevätistuntokauden aikana sen suhteen kantansa määriteltävä, ellei se tapahdu on hallituksen jätettävä paikkansa, tai eduskunta hajoitettava, sillä jomman kumman on siinä tapauksessa lähdettävä. Tämän oli pääministeri tahtonut eduskuntaryhmien tietoon saatettavaksi. Jos siis eduskunta hylkää hallituksen esityksen, tulee se todennäköisesti hajoitettavaksi, ja tämä on otettava huomioon tätä kysymystä ryhmässä käsiteltäessä. Puhujan mielestä ei ryhmän kumminkaan vielä olisi lopullista päätöstä asiasta tehtävä, se voidaan lykätä ainakin seuraavaan kokoukseen. Ryhmän olisi nyt vain lausuttava, että valtionvarain valiokunnan sos.-dem. jäsenten on esinnyttävä asiaa siellä käsiteltäessä niin että ryhmä voi myöhemmin vapaasti päättää kannastaan, ja suhtautumisestaan hallituksen esitykseen.

Hakkila ja Aalto J.F. kannattivat Harvalan ehdotusta, joka siis tuli valmistavan valiokunnan päätökseksi.

2 §. Avioliiton päättämistapa.

Sen johdosta, että muutamat ryhmän jäsenistä olivat eduskunnassa, avioliittolaisia käsiteltäessä, äänestäneet sellaisen kannan puolesta, että avioliitto voidaan päättää joko kirkollisella tai siviilivihkimisellä, oli puoluetoimikunnan taholta tehty valmistavalle valiokunnalle esitys, että ryhmän olisi lausuttava julki sellainen käsitys, että se on pakollisen siviilivioliiton ~~käytä~~ kannalla.

Hakkila lausui käsityksensä, ettei tämä asia antaisi aihetta mihinkään toimenpiteisiin ryhmän puolelta, vaikka olikin sitä mieltä, että vastimus siviilivioliiton saamisesta ainoaksi lailliseksi avioliittomuodoksi on puolueen kannan mukainen.

Itkonen oli sitä mieltä, että ryhmän olisi annettava asiasta julkilausuma, koska se tapaus, joka tämän kysymyksen esilleottamisen on aiheuttanut, on jo herättänyt huomiota julkisuudessaakin.

Voionmaa ehdotti, että valmistava valiokunta ehdottaisi ryhmän hyväksyttäväksi seuraavanlaisen, ainoastaan ryhmän pöytäkirjaan merkittävän, päätöslauselman:

Sen johdosta, että avioliittolaisia eduskunnassa äänestettäessä osa ryhmän jäseniä on äänestänyt ehdollisen siviilivihkimisen puolesta, ryhmä lausuu käsityksensä, että yhteiskunnallisista syistä ja puolueen periaatteiden mukaisesti on avioliiton solmimisessa siviilivihkimistä vaadittava pakolliseksi.

Voionmaan ehdotus hyväksyttiin ja päätettiin ehdottaa ryhmälle tämä päätöslauselma ainoastaan ryhmän pöytäkirjaan merkittäväksi.

3 §. Poissaolot eduskunnan istunnoista.

Sen johdosta, että useimmista eduskunnan istunnoista oli ollut eduskunnan jäseniä huomattavan paljon poissa, oli eduskunnan puhemies lausunut eduskuntaryhmien puheenjohtajille toivomuksen, että ryhmät kiinnittäisivät asiaan huomiota ja koettaisivat saada jäsentensä suhteen tässä asiassa parannuksen aikaan. Kun sos.-dem. ryhmän jäseniäkin oli ollut poissa eräistä istunnoista ilman ryhmän lupaa ja mitään tiettyä syytä, otet-

tiin asia valmistavassa valiokunnassa käsiteltäväksi.

Päätettiin lausua ryhmän jäsenille vakava toivomus, että he eivät olisi poissa eduskunnan istunnoista ilman ryhmän suostumusta, ja että he olisivat mukana myöskin kaikissa eduskunnassa toimitettavissa äänestyksissä.

Puoluesihtööri Viik ilmoitti laativansa selostuksen siitä kuinka kuinka monta kertaa kukin ryhmän jäsen on ollut poissa nimenhuudosta, ja lähettävänsä tämän luettelon piiritoimikunnille, piirikokouksissa esitettäväksi. - Puoluesihtöerin ilmoitus päätettiin saattaa myös ryhmän tietoon.

4 §. Yhtymä huliganismin vastustamiseksi.

Erinäisten kansalaisjärjestöjen toimesta oli viime vuoden syyspuolella perustettu yhtymä kansalaistoiminnan aikaansaamiseksi huliganismin vastustamiseksi, tämän yhtymän taholta oli nyt käännytty eduskuntaryhmien puoleen, tiedustellen mitenkä ryhmät tulisivat suhtautumaan kysymykseen valtionavustuksen myöntämisestä yhtymän toiminnan edistämiseksi. Aikomus on anoa yhtymälle avustusta ensi vuodeksi 200,000 markkaa. Jos eduskuntaryhmät ovat asialle myönteellisiä kehoitetaan yhtymän taholta hallitusta tekemään asiasta esityksen.

Voionmaa selosti tarkemmin kysymyksessä olevan toiminnan laatua ja sitävarten tehtyjä suunnitelmia, sekä toivoi, että valmistava valiokunta kannattaisi tehtyä esitystä.

Lyhyen keskustelun jälkeen, jossa avustuksen myöntämistä esitettyyn tarkoitukseen sekä puollettiin että vastustettiin, päätettiin ehdotta ryhmän päätettäväksi, että ryhmä tulee kannattamaan avustuksen myöntämistä sanotulle yhtymälle.

5 §. Suomalaisuuden harrastajain kirjelmä.

Esitettiin eräs ryhmälle saapunut kirjelmä, jossa joukko suomalaisuuden harrastajia ~~ksix~~ lausuu toivomuksenaan, että vieraiden kielten opetus valtion kouluissa järjestettäisiin uudelleen siten että ruotsinkielinen opetus tulisi vapaaehtoiseksi.

Kirjelmä päätettiin jättää sivistysvaliokunnan jäsenille, niitä toimenpiteitä varten, joihin he katsovat sen antavan

mahdollisesti aihetta.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Kaarlo Haukio E. Järvinen

Tarkastettu / 29.

Pöytäkirja Sosialidemokraat-

tisen Eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta 14 p:ltä maaliskuuta 1929. - Puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja K. Harvala ja sihteerinä E. Jokinen. Lisäksi olivat saapuvilla Aalto J.F., Paasivuori, Koponen, Ryömä, Rantala, Sepälä, Voionmaa, Hakilla, Rapo ja Aillio, sekä osittain puoluesihteerä Viik.

1 §. Lomapyynnöt.

Esitettiin seuraavat lomapyynnöt: Halonen ilmoitti pyytävänsä vapautusta eduskuntatyöstä lauantaiksi maaliskuun 16 p:ksi. Päätettiin ehdottaa ryhmälle, että pyyntöön suostuttaisiin.

Samaten pyysi Koivulahti-Lehto vapautusta kuluva viikon ajaksi, läheisen omaisen kuolemantapauksen vuoksi. Päätettiin ehdottaa pyyntöön suostuttavaksi.

2 §. Valiokuntien jäsenet.

Lehtokoski ilmoitti, että kun hänet valtiopäivien alussa oli valittu sivistysvaliokunnan jäseneksi Sillanpään sairauden vuoksi ja kun Sillanpää nyt oli toipunut sairaudestaan ja alkanut ottaa osaa eduskuntatyöhön, aikoo hän pyytää vapautusta sivistysvaliokunnan jäsenyydestä, ja ehdottaa, että Sillanpää jälleen valittaisiin entiselle paikalleen.

Päätettiin ehdottaa ryhmälle, että Lehtokosken pyyntöön suostutaan.

3 §. Kirjelmät.

Puheenjohtaja esitti kaksi ryhmälle saapunutta kirjelmää.

Suomen ilmapuolustusyhdistys ilmoittaa lähettämässään kirjelmässä, että se aikoo järjestää lentonäytöksiä maaliskuun 20 tai 21 p:nä ja kehoittaa ryhmän jäseniä saapumaan niihin seuraamaan, tarjoten samalla tilaisuuden ottaa osaa lentoihin. - Päätettiin ehdottaa ryhmälle, että annettaisiin A. Vallan tehtäväksi asian aiheuttamat käytännölliset järjestelytoimenpiteet.

Kylpylä Jyry suosittelee kirjelmässään uutta saunalaitostaan.

4 §. Ryhmän tilintarkastajat ja pöytäkirjantarkastajat.

Päätettiin ehdottaa ryhmälle, että ryhmän tilintarkastajiksi valittaisiin Leino J. ja Vihuri, sekä varalle S. Terve ja J.F. Tolonen.

Päätettiin ehdottaa, että ryhmän pöytäkirjantarkastajiksi valittaisiin kahden viikon ajaksi Eskola ja Halonen, ja että he samalla tarkastaisivat myös aikaisemmin tällä istuntokaudella pidettyjen kokousten pöytäkirjat.

5 §. Uudisraivauspalkkioasia.

Sen johdosta, että valtionvarain valiokunnan enemmistö ei ole hyväksynyt hallituksen esitystä laiksi uudisviljelyspalkkioista maatalousvaliokunnan ehdottamassa muodossa, vaan tulee todennäköisesti muuttamaan lakiehdotusta siten, että raivauspalkkioista pääsisivät osallisiksi kaikki sellaiset viljelijät, joidenka peltoala on alle 15 ha eikä muun maan pinta-alaan pantaisi mitään rajoitusta, ehdotti Paasonen valmistavan valiokunnan harkittavaksi, eikä ryhmän, aikaisemmasta kannastaan huolimatta, olisi asetettava kokonaan sille kannalle, että varoja ei lainkaan myönnettäisi palkkioina, vaan korottomina lainoina.

Valmistava valiokunta hyväksyi Paasonen ehdotuksen ja päätettiin ehdottaa ryhmälle, että asetuttaisiin sille kannalle, että uudisraivausavustukset ovat myönnettävät korottomina lainoina eikä palkkioina.

6 §. Virkamiesten palkkakysymys.

Otettiin jälleen käsiteltäväksi kysymys ryhmän suhtautumisesta virkamiesten palkkojen korottamista koskevaan hallituksen esitykseen.

Puheenjohtaja Harvala selosti asian käsittelyä valtionvarainvaliokunnan jaostossa. Jaosto on tutkinut asiaa melkoisen perusteellisesti. On kuultu asiantuntijoita ja otettu selvää monis-

ta tämän kysymyksen kanssa yhteydessä olevista seikoista. On tiedusteltu asianomaisilta onko nykyisillä palkkoilla ollut todellakin vaikeata saada viran ja toimen haltioita. Tällöin on saatu selville, että alempipalkkaisiin toimiin on ollut hyvinkin pyrkijöitä, mutta eräille vastuunalaisille paikoille on ollut vaikeampi saada täysin pystyviä henkilöitä. Elinkustannusten hintasuhteisiin eri paikkakunnilla on myös kiinnitetty huomiota ja on käynyt selville, että elämisen hinta eri paikkakunnilla on sangen erilainen, niin, että elinkustannukset toisilla paikkakunnilla ovat huomattavasti suuremmat kuin toisilla ja tämäkin tietysti pitäisi ottaa huomioon palkkoja määrättäessä. Niinkään on otettu selvää siitä, minkälaisessa suhteessa palkat ovat nousseet eri palkkaluokissa jälkeen 1913, tästä on laadittu asiaa valaiseva taulukkokin. Jaoston sos.-dem. jäsenet Harvala ja Helo olivat tehneet ehdotuksen, että alin palkka valtion virkailijoilla tulisi olemaan 14, 000 ja ylin 100,000 markkaa. Viisi alinta palkkaluokkaa jäisi siis kokonaan pois.

Ehdotti valmistavan valiokunnan päätettäväksi ensin siitä ehdotetaanko ryhmälle, että asiassa tehtäisiin jo tällä kertaa lopullinen päätös, vai jätetäänkö ratkaisevan päätöksen tekeminen vieläkin toistaiseksi, ja sitten jos lopullinen päätös ehdotetaan tehtäväksi, tehtäisiin ehdotus päätöslauselmaksi.

Ryhmä oli sitä mieltä, että valiokunnan jaoston sos.-dem. jäsenet ovat menetelleet oikealla tavalla. Ryhmän ei vielä olisi syytä tehdä asiasta lopullista päätöstä, se voidaan tehdä vasta sitten kun kysymys joutuu ratkaisevaan vaiheeseen eduskunnassa.

Aalto J. F. katsoi, että ryhmä voisi kyllä jo päättää siitä ylärajasta, joihin asti voitaisiin korotuksia myöntää.

Hakkila huomautti, että ryhmän täytyy suostua siihenkin, että tärkeillä paikoilla oleville ylempipalkkaisillekin voidaan korotuksia myöntää.

Rapo ehdotti, että valmistava valiokunta asettaisi 5-miehisen jaoston laatimaan lopullista päätösehdotusta.

Volonmaa kannatti myös sitä käsitystä, ettei tällä kertaa olisi vielä lopullista päätöstä tehtävä.

P ä t ö s . Päätettiin, että äsitetään asia kyllä tälläkin kertaa ryhmän käsiteltäväksi, mutta ehdotetaan, että lopul-

lista päätöstä ei vielä tehtäisi, vaan annettaisiin valtion-
varainvaliokuntaan kuuluvien ryhmän jäsenten tehtäväksi laatia
päättösehdotus ryhmän seuraavaan kokoukseen.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

.....

Pöytäkirja sos-dem. eduskunta-
ryhmän valmistusvaliokunnan kokouksesta maalisi-
kuun 21 p:nä 1929. Kokouksessa olivat saapuvilla
Harvala puheenjohtajana, Valta pöytäkirjurina,
sekä Lehtokoski, Ikonen, Ryömä, Rantala, Koponen,
Hakkila, Paasivuori, Rapo, Seppälä, Kuusisto, Viik,
Ailio ja Ampuja.

1 §.

Esiteltiin edustajain lomapyyntöjä. Jokinen pyytää piiri-
kokouksen tähden lomaa t.k. 21 p:stä kuluvaan viikon loppuun, samoin
Lehtokoski 22 p:stä klo 13 alkaen viikon loppuun, sekä Viik 22 p:nä
kunnallisten asiain tähden. Lehikoinen pyytää yksityisasiain tähden
ensi viikon ajaksi ja Ryömä ulkomaisen konferenssin tähden hunkik.
alkupäiviksi. -Valiokunta puoltaa kaikkia lomapyyntöjä.

2 §.

Päätettiin ehdottaa ryhmälle, että kuoleman kautta ryhmäs-
tä poistuneen toveri Taavi Tainion muiston kunnioittamiseksi laske-
taan seppäle vainajan haudalle, ja että seppeleen hankkii Kuusisto
sekä haudalle laskevat Harvala ja Valta, A.

3 §.

Valtiontilintarkastajiksi Tainio-vainajan jälkeen päätet-
tiin ehdottaa valittavaksi vuosiksi 1927-28 varsinaiseksi Rantala
ja vuodeksi 1929 varsinaiseksi Paasonen sekä varatilintarkastajaksi
vuosiksi 1927-28 Rantalan tilalle Puittinen.

4 §.

Puheenjohtaja ilmoitti, että pääministeri oli tänään kut-
sunut eduskuntaryhmien puheenjohtajat puheilleen saattaakseen hei-
dän kauttansa ryhmien tiedoksi, että hallitus oleellisimpien valti-
on etujen vuoksi ja kun asioita muuten on vaikea hoitaa pitää vir-
kamiesten palkankorotuskysymyksen ratkaisemisen jo keväällä välttä-
mättömänä.

Keskustelussa, jonka edellä mainittu puheenjohtajan ilmoi-
tus aiheutti, puheenjohtaja huomautti, että vaikka mitkään erikoiset
syyt eivät vielä vaadi nopeata päätöstä, niin sos-dem. ryhmän kui-